

บทที่ 5

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะคดีอาญา

ตามหลักสิทธิมนุษยชนบุคคลผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสย่อมได้รับการคุ้มครองการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยขั้นตอนของการช่วยเหลือของทนายความมีความสำคัญมากและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคในการมีทนายความช่วยเหลือในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม ดังที่ได้วิเคราะห์แล้วในบทที่ 4 ที่ได้คำตอบเบื้องต้นของการจัดรูปแบบทนายความจากปัจจุบันที่มีทนายความอาสาและทนายความขอแรงที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้ยากไร้ได้แต่ก็มีปัญหาของการขาดความต่อเนื่องของคดีความอันน่าจะเป็นผลเสียในทางคดีซึ่งคำตอบจากการวิจัยเบื้องต้นก็คือการจัดให้มีทนายความสาธารณะคดีอาญาโดยการปรับให้ทนายความอาสา กับ ทนายความขอแรง มาเป็นทนายความสาธารณะ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการกฎหมายรองรับดังนั้นการวิจัยจึงได้ดำเนินการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะคดีอาญา โดยมีโครงสร้างของกฎหมายที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 และเพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบที่มีความสมบูรณ์และสามารถจะใช้บังคับได้นั้นการวิจัยกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยเพิ่มเติมด้วยการจัดให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้ร่วมออกแบบโครงสร้างกฎหมาย ตามกระบวนการวิธีการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เพื่อให้ได้คำตอบจากประชากรที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงได้มีส่วนร่วมในการออกแบบประเด็นกฎหมายตามประเด็น คือ คำนิยาม สถานะ รูปแบบองค์กร การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การได้มา คุณสมบัติ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ขอบเขตภาระหน้าที่ สิทธิประโยชน์ และความรับผิดชอบ ที่กำหนดไว้เพื่อที่การวิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เป็นกฎหมายที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีกระบวนการวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

เมื่อผู้วิจัยได้จัดทำประเด็นที่เป็นสาระสำคัญในโครงสร้างของกฎหมายทนายความ สาธารณะที่จะนำไปเป็นแนวทางกำหนดโครงสร้างกฎหมายต้นแบบ ดังที่กล่าวไว้ สำหรับขั้นตอนต่อไปเพื่อเป็นการยืนยันความครบถ้วนสมบูรณ์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่เป็นผู้ใช้บังคับกฎหมายและผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงใช้วิธีวิทยาการวิจัยการมีส่วนร่วมในการออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ด้วยการให้ผู้มีส่วนได้เสีย 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหรืออัยการ กลุ่มผู้บริหารหรือเคยดำรงตำแหน่งสำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ผู้บริหารหรือเคยดำรงตำแหน่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ผู้บริหารหรือเคยดำรงตำแหน่งสภาพทนายความ กลุ่มพนักงานสอบสวน และกลุ่มทนายความอาสา ทนายความขอแรง ที่ปรึกษา นิติกร หรือทนายความผู้เคยว่าความคดีอาญาในศาลยุติธรรม มาให้ร่วมออกแบบในประเด็นสาระสำคัญที่จะให้มีอยู่ในกฎหมาย ตามกระบวนการมีส่วนร่วมออกแบบและคำตอบที่ได้รับจะนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก จนกระทั่งได้ประเด็นที่เป็นปัญหาจากการที่รัฐจัดหาทนายความอาสาในชั้นสอบสวนและทนายความขอแรงในชั้นศาล เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นรูปแบบโครงสร้างกฎหมายที่จะจัดทำเป็นต้นแบบกฎหมายว่าด้วยทนายความสาธารณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการจัดทำ Co-Design ประกอบด้วย

1) การกำหนดประชากรร่วมออกแบบ เป็นกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำทนายความสาธารณะ ซึ่งเป็นประชากรกลุ่ม Co-Design รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน

ในการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) มีจำนวนทั้งสิ้น 16 คน แยกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย (ดูภาพประกอบที่ 5.1)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มประชาชน จำนวน 4 คน

ภาพประกอบที่ 5.1 การจัดทำ Co-Design

ประชากรทั้ง 4 กลุ่มนี้ แยกออกเป็นกลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม

ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรที่มีประสบการณ์หรือมีหน้าที่เฉพาะในด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำทนายความสาธารณะ มีทั้งหมด 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.2) ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มที่ 4 กลุ่มประชาชน

ภาพประกอบที่ 5.2 ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มผสม หมายถึง ประชากรที่มาจากกลุ่มเฉพาะ แยกมากลุ่มละ 1 คน เพื่อผสมรวมเป็น 4 คน ต่อ 1 กลุ่ม ดังนั้น แต่ละกลุ่มผสม จึงประกอบด้วย ผู้พิพากษา อัยการ พนักงานสอบสวน ทนายความ และประชาชน (ดูภาพประกอบที่ 5.3)

ภาพประกอบที่ 5.3 ประชากรกลุ่มผสม

การจัดให้มีประชากรกลุ่มเฉพาะทำให้การอภิปรายร่วมกันภายในแต่ละกลุ่มเฉพาะที่ต่างก็มีประสบการณ์คล้ายกันมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการให้มีกฎหมายต้นแบบทนายความสาธารณะส่วนการจัดให้มีประชากรกลุ่มผสมร่วมกันอภิปรายและเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้ได้รูปแบบขององค์กรทนายความสาธารณะที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของคนจนที่มาจากระบบการที่แตกต่างกันของประชากรแต่ละคนในกลุ่มซึ่งเมื่อได้ข้อสรุปออกมาจะทำให้ได้กฎหมายต้นแบบทนายความสาธารณะที่เกิดจากการยอมรับของประชากรกลุ่มผสม

2) การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

โดยเหตุที่กำหนดประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม สถานที่จึงต้องแยกเป็น 4 โต๊ะห่างจากกันเพื่อไม่ให้เกิดการร่วมแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มรบกวนกัน แต่อยู่ในห้องเดียวกัน จึงจำเป็นที่จะเป็นห้องขนาดใหญ่ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้ห้องประชุม อาคารอเนกประสงค์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีหน่วยงานรัฐเป็นศูนย์กลางในการคุ้มครองสิทธิและ

เสรีภาพของประชาชนรวมทั้งการประสานงานกับทุกภาคส่วน และประชากรกลุ่มทำ Co-Design มีความสะดวกในการเดินทาง

3) การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำ Co-Design

ผู้วิจัยจัดเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่และเครื่องเขียนสำหรับเขียนคำตอบจากมติของแต่ละกลุ่ม พร้อมแท่นที่ตั้งเพื่อใช้ในการจดประเด็นคำตอบของแต่ละกลุ่มเพื่อการนำเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มรวม

4) จัดเตรียมเลขานุการกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกมติของที่ประชุมกลุ่ม (ดูภาพประกอบที่ 5.4)

ภาพประกอบที่ 5.4 เลขานุการกลุ่มประชากรเฉพาะและประชากรผสม

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงเช้าเป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มเฉพาะ การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการ ดังนี้

- กลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มเลือกผู้แทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่รายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่มต่อกลุ่มอื่น ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมทำ Co-Design

- ผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการจัดทำ Co-Design ประเด็นในการอภิปรายของประชากร Co-Design ที่เป็นประเด็นจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 เพื่อ

เป็นแนวทางการ อภิปราย แต่ไม่จำกัดว่าในการอภิปรายจะต้องขึ้นตามประเด็นเหล่านั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะสามารถที่จะนำประเด็นอื่น ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมมาอภิปรายได้

คำตอบที่ได้มาจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้วถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งจะเป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยได้ นำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป

คำตอบที่ได้มาจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้วถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งจะเป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยได้นำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป (ดูภาพประกอบที่ 5.5)

ภาพประกอบที่ 5.5 การอภิปรายและการนำเสนอต่อที่ประชุม

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มผสม การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ

1.3 ประเด็นในร่างกฎหมายต้นแบบทนายความสาธารณะ

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้คำตอบของการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นประเด็นรูปแบบองค์กรดำเนินงานให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญา เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะ

และกลุ่มผสมได้ร่วมกันอภิปราย ซึ่งอาจจะยึดหรือไม่ยึด ตามประเด็นเหล่านี้ก็ได้หรืออาจมีการเพิ่มเติมบางประเด็นก็ได้

ประเด็น Co-Design ที่เป็นแนวทาง มี 12 ประเด็น คือ

1) คำนิยาม “ทนายความสาธารณะ” หมายถึง ทนายความที่ช่วยเหลือประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นของการเรียกร้องความยุติธรรมจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ปรากฏ

2) สถานะของทนายความสาธารณะ

3) หน่วยงานสังกัด

(1) สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

(2) กระทรวงยุติธรรม

(3) ศาลยุติธรรม

4) รูปแบบองค์กรสำนักงานทนายความสาธารณะ

(1) เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กร เช่น

- กระทรวงยุติธรรม หรือ

- ฝ่ายทนายความสาธารณะ สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

- ฝ่ายในสำนักงานศาลยุติธรรม

(2) เป็นองค์การอิสระ

5) การกำกับดูแล โดย คณะกรรมการทนายความสาธารณะ ประกอบด้วย

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธาน

- เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กรรมการ

- อัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด กรรมการ

- ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรรมการ

- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการ

- ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน กรรมการ

- ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการ

- นายกเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์ กรรมการ

- นายกสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ กรรมการ

- ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมายมหาชน, สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม,

สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน กรรมการ

- ปลัดกระทรวงยุติธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กรรมการและเลขานุการ

6) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ

- กำหนดนโยบายการให้บริการทนายความสาธารณะ
- ตรวจสอบการดำเนินการของทนายความสาธารณะ
- ออกกฎว่าด้วยการดำเนินการของทนายความสาธารณะ
- ดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- ใกล้เคียงข้อพิพาทจากการปฏิบัติงานของทนายความสาธารณะ
- ส่งเสริมการพัฒนาการให้บริการของทนายสาธารณะ
- พิจารณาความดีความชอบแก่ทนายความสาธารณะ
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
- อื่น ๆ

7) ทนายความสาธารณะ

(1) การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ จาก

- การสอบคัดเลือก
- การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ
- การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป
- การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป

8) คุณสมบัติทนายสาธารณะ ตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ กำหนด

เช่น

- มีสัญชาติไทย
- อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์
- จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
- ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา
- ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ

หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

9) ขอบเขตภาระหน้าที่

(1) ชั้นสอบสวน

- เข้าร่วมในชั้นกระบวนการสอบสวน

(2) ชั้นศาล

- เป็นทนายความต่อเนื่องในชั้นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา

- ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะ

- ให้คำแนะนำช่วยเหลือประชาชนในคดี

- ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

10) สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ

(1) เป็นข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน หรือ พนักงานราชการ

(2) ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง การปรับเงินเดือน ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. 2551

(3) มีสิทธิได้รับเงินรางวัลค่าตอบแทนพิเศษ

11) ความรับผิดชอบ

(1) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

(2) พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(3) พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

(4) พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2554

12) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

1.4 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบทนายความสาธารณะเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงระบบกระบวนการยุติธรรมและได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

ประเด็น คำนิยาม “ทนายความสาธารณะ”

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาทนายความอาสา ทนายความขอแรง นั้นเป็นปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไม่สิ้นสุดของคดีความ หากจะต้องดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล เนื่องจากว่าทนายความอาสาที่จัดให้ นั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ความต่อเนื่องของการทำหน้าที่เป็นทนายความ ดังนั้นเห็นว่าควรกำหนดให้

ทนายความสาธารณะมีอำนาจหน้าที่ในการทำงานแสวงหาความจริงให้ปรากฏและปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นสอบสวนถึงชั้นศาลและกำหนดคำนิยามผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ เช่นคำว่าผู้ยากไร้ และคำว่าผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้คนจนได้รับการช่วยเหลือ

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงนั้นเป็นปัญหาการดำเนินคดีอย่างไม่ต่อเนื่องถึงชั้นศาล เนื่องจากว่าทนายความอาสาที่จัดให้ นั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ความต่อเนื่องของการทำหน้าที่เป็นทนายความ การไม่มั่นคงในอาชีพทนายความอาสา ทนายความขอแรง ค่าตอบแทนไม่เหมาะสม และความไม่ยั่งยืนในการเป็นทนายความ จึงควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นสอบสวนถึงชั้นศาลให้แก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสเพื่ออำนวยความสะดวกให้ปรากฏ

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของคนจนที่รัฐจัดหาให้ที่เรียกว่าทนายความอาสา ทนายความขอแรงนั้น เป็นปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไม่สิ้นสุดของคดีความ หากจะต้องดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล เนื่องจากว่าทนายความอาสาที่จัดให้ นั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ความต่อเนื่องของการทำหน้าที่เป็นทนายความ และการไม่มั่นคงในอาชีพทนายความอาสา ทนายความขอแรง ค่าตอบแทนไม่เหมาะสม และความไม่ยั่งยืนในการเป็นทนายความ หากกำหนดคำนิยามทนายความสาธารณะว่าทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้วควรที่จะกำหนดคำนิยามผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือด้วย

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาการจัดหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงให้คนจน ไม่มีความต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเห็นว่าการกำหนดสถานะทนายความสาธารณะเป็นสิ่งที่ดีแต่ควรกำหนดเรื่องคนที่จะได้รับความช่วยเหลือด้วยจะเป็นสิ่งที่ดี

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันคือการยอมรับว่าปัญหาการจัดหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีหลายองค์กร ส่งผลให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนจนไม่สิ้นสุดของคดีความ หากจะต้องดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล ซึ่งหากทุกฝ่ายเห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมคือการจัดหาทนายความให้ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างต่อเนื่อง ควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะเป็นทนายความของรัฐ หรือ

พนักงานรัฐ ที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ตั้งแต่เริ่มต้นการเรียกร้องความยุติธรรมจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็น สถานะของทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสถานะของทนายความสาธารณะและเห็นว่าหากให้ทนายความสาธารณะเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือเปรียบเทียบให้เป็นเจ้าพนักงานของหน่วยงานของรัฐจะเป็นการดีในการสนับสนุนให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อแสวงหาความจริงและทำความจริงให้ปรากฏ

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสถานะของทนายความสาธารณะควรกำหนดให้มีสถานะทางกฎหมายอย่างชัดเจนและเห็นว่าหากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคนจนควรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นว่าสถานะทนายความสาธารณะให้ เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเห็นว่าหากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคนจน โดยให้เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรมหาชน

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าทนายความรัฐที่ส่งมาช่วยเหลือคนจนมีประโยชน์ และเห็นว่าหากจะต้องให้มีทนายความรัฐควรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้อำนาจหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าต้องกำหนดสถานะของทนายความสาธารณะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเพราะจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงาน การแสวงหาพยานหลักฐานในการให้ความช่วยเหลือประชาชน

ประเด็น หน่วยงานสังกัด

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มนี้ตระหนักถึงปัญหาหน่วยงานสังกัดดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเห็นว่าหากมีหน่วยงานสังกัดที่เหมาะสมจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาส

ประเด็น สภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันปัญหาองค์กรดำเนินงานซ้ำซ้อน ในขั้นตอนการสอบสวนที่มีทั้งสภาพนายความและกระทรวงยุติธรรมดำเนินการ ส่งผลต่อการ ดำเนินคดีในชั้นพิจารณาคดีที่จะต้องอาศัยพยานหลักฐานจากชั้นสอบสวนไปใช้ในชั้นศาลมี เป้าหมายสำคัญในการค้นหาความจริง และมีความเห็นว่าไม่เหมาะหากจะต้องสังกัดหน่วยงาน ในสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าในปัจจุบันปัญหาองค์กรดำเนินงานซ้ำซ้อน ในขั้นตอนการสอบสวนที่มีทั้งสภาพนายความและกระทรวงยุติธรรมดำเนินการ และมีความเห็นว่า หากจะต้องสังกัดสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ยังไม่เหมาะสม

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานสังกัดที่ให้ความช่วยเหลือ มีหลายหน่วยงานที่ทับซ้อนและไม่เห็นด้วยหากจะต้องสังกัดสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนที่ สังกัดสภาพนายความมีหลายขั้นตอนและล่าช้าซึ่งแต่ละขั้นตอนของหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่และ ขั้นตอนที่ยู่ยาก และมีความเห็นว่ายังไม่มีความเหมาะสมหากจะต้องให้หน่วยงานสังกัดสภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนของสภาพนายความมีหลายขั้นตอนและล่าช้า ดังนั้นไม่ควร กำหนดให้หน่วยงานสังกัดของสภาพนายความดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแก่ ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ประเด็น กระทรวงยุติธรรม

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันมีปัญหาหน่วยงานสังกัด ดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาส ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม มีความเห็นว่าหากจะต้องสังกัดหน่วยงานกระทรวงยุติธรรมนั้น

มีความเหมาะสมและมีความเห็นว่าเมื่อสังกัดกระทรวงยุติธรรมแล้วจะสามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และการสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสได้เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานสังกัดการดำเนินกรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหลายหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน และมีความเห็นว่าหากจะต้องสังกัดหน่วยงาน กระทรวงยุติธรรมจะเป็นประโยชน์และเป็นหลักประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ มีหลายหน่วยงานแต่ได้รับทุนสนับสนุนและงบประมาณรายจ่ายจากกระทรวงยุติธรรมและมีความเห็นว่าหากจะต้องสังกัดกระทรวงยุติธรรมจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่มีฐานะยากจนเพราะเป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณโดยตรงและจะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนได้

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่าหน่วยงานทนายความสาธารณะเห็นควรให้สังกัดในหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรม จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และจะตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชนจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่ามีปัญหาหน่วยงานสังกัดดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง มีความเห็นให้หน่วยงานทนายความสาธารณะสังกัดกระทรวงยุติธรรม จะทำให้มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นหลักประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และจะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนได้

ประเด็น ศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีจะไม่มีความเหมาะสมและมีความเห็นว่าหากจะต้องสังกัดศาลยุติธรรมซึ่งในปัจจุบันยังคงมีปัญหาเรื่องระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยคุณสมบัติของ

ทนายความขอแรง วิธีการตั้งหรือการจัดทำบัญชีรายชื่อทนายความขอแรงให้จำเลยในชั้นพิจารณา
คดีของศาล และการใช้ดุลพินิจของแต่ละศาลที่กำหนดระเบียบบัญชีทนายความขอแรง

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหากจะให้สังกัดหน่วยงานศาลยุติธรรม
ยังไม่เหมาะสมเพราะปัจจุบันยังคงมีปัญหาเรื่องระเบียบการเรียกทนายความเข้าปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็น
ดุลพินิจของศาล การรับสมัครทนายความ วิธีการคัดเลือกทนายความขอแรงให้จำเลยยังไม่
มีมาตรฐานเดียวกันทั่วทุกศาล

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าศาลยุติธรรมเป็นองค์กรพิจารณาพิพากษา
คดีระหว่างโจทก์และจำเลย และไม่เห็นว่าหากจะต้องสังกัดหน่วยงานศาลยุติธรรมนั้น ไม่เหมาะสม
เนื่องจากการจัดทำบัญชีทนายความขอแรงตามระเบียบศาลยังไม่มีความชัดเจนและ
การกำหนดให้ทนายความขอแรงไปปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันยังคงเป็นดุลพินิจของศาล

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรสังกัดศาลยุติธรรม เนื่องจาก
ปัจจุบันจำเลยยังได้รับผลกระทบจากทนายความขอแรงที่สังกัดศาลยุติธรรมไม่มีประสิทธิภาพ
ไม่มีความชำนาญในคดีที่ได้รับการแต่งตั้งให้ว่าต่างแก่งต่าง

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า
มีปัญหาหน่วยงานสังกัดดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จำเป็นและเหมาะสมแก่
ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง และมีความเห็นว่าหากให้
หน่วยงานทนายความสาธารณะสังกัดศาลยุติธรรม เพราะการบริหารจัดการศาลยุติธรรมในด้านการ
ให้ความช่วยเหลือจำเลยไม่มีระเบียบที่ให้ความช่วยเหลืออย่างเสมอภาค

ประเด็น รูปแบบองค์กร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มนี้ตระหนักถึงปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลย
ไม่มีความต่อเนื่องและมีหลายหน่วยงานและไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบองค์กรและเห็นว่า
หากมีรูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือ
ผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันและเห็นว่าหากจะต้องมีสำนักงานทนายความสาธารณะควรมีรูปแบบ

องค์กรอิสระในกระทรวงยุติธรรม และเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะแล้วภายใน 3 ปี ให้มีการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะในทุกภาค

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีสำนักงานทนายความสาธารณะควรมีรูปแบบองค์กรในกระทรวงยุติธรรม

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือมีความสำคัญและเห็นว่าหากจะต้องมีรูปแบบองค์กรเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กร เช่น กระทรวงยุติธรรม และเป็นสำนักงานทนายความประชาชน หรือให้สังกัดศาลยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาในรูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันและเห็นว่าหากจะต้องมีรูปแบบองค์กรอิสระ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม มีประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่ารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีสำนักงานทนายความสาธารณะควรมีรูปแบบองค์กรในกระทรวงยุติธรรม แต่กลุ่มประชาชนเห็นแตกต่างกันคือรูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันและเห็นว่าหากจะต้องมีรูปแบบองค์กรอิสระ

ประเด็น เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กร เช่น กระทรวงยุติธรรม หรือ ฝ่ายทนายความสาธารณะ สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ ฝ่ายในสำนักงานศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงยุติธรรมจะเป็นประโยชน์เนื่องจากเป็นกระทรวงที่มีภารกิจเป็นหน่วยงานหลักของกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินการบริหารและพัฒนากฎหมายอย่างเป็นเอกภาพ

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กรของกระทรวงยุติธรรม เพราะว่าเป็นหน่วยงานที่มีความโปร่งใส และเป็นหน่วยงานที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่บริการความยุติธรรม และเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันทำให้หน่วยงานนายความสาธารณะสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งขึ้นตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จะทำให้มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นหลักประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และจะแก้ปัญหาคความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชน

ประเด็น เป็นองค์การอิสระ

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ และกลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหากเป็นองค์การอิสระจะไม่เหมาะสม เนื่องจากองค์การอิสระไม่ให้ความสำคัญในด้านการตรวจสอบและการชี้ขาดทางด้านกฎหมาย ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นเพิ่มเติมว่าหากจัดตั้งเป็นองค์การอิสระควรมีคณะกรรมการ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐมีโอกาสที่จะละเว้น บิดเบือนพยานหลักฐานแห่งคดี หรือตีความพิพากษตามอำเภอใจเพื่อช่วยเหลือบุคคลใดได้โดย

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหากเป็นองค์การอิสระจะไม่เหมาะสม เนื่องจากองค์การอิสระไม่ให้ความสำคัญในด้านการตรวจสอบและการชี้ขาดทางด้านกฎหมาย ประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติมว่าหากจัดตั้งเป็นองค์การอิสระควรมีคณะกรรมการ ซึ่งมีประธานเป็นนายรัฐมนตรี และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธาน เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานขององค์กร

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าให้เป็นองค์การอิสระ เนื่องจากมีความคล่องตัวในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ และมีการตรวจสอบในรูปแบบที่มีความคล่องตัว

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม มีประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่ารูปแบบขององค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีสำนักงานนายความสาธารณะไม่ควรมีรูปแบบขององค์กรอิสระ กลุ่มประชาชนมีความเห็นแตกต่างกันคือ

รูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยเห็นควรให้สังกัดองค์กรอิสระเพราะจะเป็นประโยชน์กับคนจน

ประเด็น การกำกับดูแล โดย คณะกรรมการทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะ และมีความเห็นว่าหากจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะควรเป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหากจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะ จะต้องคัดเลือกสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และนายกเนติบัญญัติสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะไม่เหมาะสมกับบริบทในสังคมไทย เสนอแนะควรตั้งขึ้นมาใหม่โดยมีบอร์ดบริหารเหมือนกับสภาทนายความเพื่อความคล่องตัวในการบริหาร

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่าควรมีการกำกับดูแล โดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะแต่ควรเพิ่มรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม มีประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่ารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีการกำกับดูแลโดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะ และเห็นว่าหากมีคณะกรรมการจะมีหลักการในการกำกับดูแลย่อมส่งผลดีในการกำกับดูแลและทนายความสาธารณะ กลุ่มนักวิชาการและกลุ่มผู้พิพากษาอัยการมีความเห็นแตกต่างกันคือการกำกับดูแล โดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะที่มีหลักการในการกำกับดูแลย่อมจะไม่ใช่เป็นผลดีในการกำกับดูแลและทนายความสาธารณะ

ประเด็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรให้อำนาจหน้าที่เป็นของกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมเป็นองค์กรหลักของกระบวนการยุติธรรม ในการการอำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้ปรากฏ

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะและเห็นว่าควรตัดการพิจารณาความดีความชอบแก่ทนายความสาธารณะ ซึ่งการทำหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและอำนวยความยุติธรรม

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะและเสนอแนะว่าต้องมีใบประกอบวิชาชีพทนายความ

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าให้คณะกรรมการทนายความสาธารณะมีหน้าที่โดยการกำหนดให้มีความชัดเจนและมีความเห็นว่าจะต้องให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงคดีที่อยู่ในกระบวนการ และและเพื่ออำนวยความยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าคณะกรรมการทนายความสาธารณะมีหน้าที่โดยการกำหนดให้มีความชัดเจนโดยตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงคดีที่อยู่ในกระบวนการ และเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม เพื่อความโปร่งใสในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส

ประเด็น การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประเด็น การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ จากการสอบคัดเลือก การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดการได้มาซึ่งทนายความสาธารณะและเห็นว่าควรตัดประเด็นการ โอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดการได้มาซึ่งทนายความ สาธารณะและเห็นว่าควรตัดประเด็นการโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดเกี่ยวกับการได้มาซึ่ง ทนายความสาธารณะ และควรเพิ่มจากการสรรหาเข้ามาโดยมีจิตสาธารณะ

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้มีการได้มาซึ่งทนายความ สาธารณะจากการสอบคัดเลือกและจากผู้มีใบอนุญาตว่าความของสภาทนายความ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 3 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการ ได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ จากการสอบคัดเลือก การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงาน รัฐ การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป การเป็น ทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ มีความเห็นว่าไม่ควรมี การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป กลุ่มนักวิชาการมี ความเห็นเพิ่มเติมคือการสรรหาเข้ามาโดยต้องมีจิตสาธารณะ กลุ่มประชาชนมีความเห็นเพิ่มเติมคือ การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะจากการสอบคัดเลือกและจากผู้มีใบอนุญาตว่าความของ สภาทนายความ

ประเด็น คุณสมบัติทนายสาธารณะ ตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มนี้ตระหนักและเห็นควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทนายสาธารณะ และเห็นว่าหากกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ กำหนด และเห็นว่าเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณสมบัติทนายสาธารณะควรกำหนด โดยระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะกำหนด และเห็นว่าควรเพิ่มประเด็นของอายุต้องเป็น 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีใบอนุญาตว่าความของสภาทนายความ

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ คุณสมบัติทนายสาธารณะ และเห็นว่าหากกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามที่ระเบียบที่

คณะกรรมการทนายสาธารณะกำหนดจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมในการทำงานเพื่อช่วยส่งเสริมสังคม ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่องค์กรมอบหมาย

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทนายสาธารณะ และเห็นว่าหากกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะกำหนดจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร และมีข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี มีประสบการณ์การว่าความ 5 ปีขึ้นไป ต้องจบปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต มีประกาศนียบัตรวิชาชีพทนายความ และไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายล้มละลาย

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทนายสาธารณะเพราะจะทำให้ได้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม และเห็นว่าหากกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะกำหนด และเห็นควรตัดคำว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และควรเพิ่มเติมว่าให้มีใบอนุญาตว่าความของสภาทนายความ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทนายสาธารณะ และเห็นว่าหากกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะกำหนด และเห็นว่าเพื่อให้เกิดความโปร่งใส กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ เห็นว่าควรเพิ่มประเด็นของอายุต้องเป็น 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีใบอนุญาตว่าความของสภาทนายความ กลุ่มนักวิชาการมีข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี มีประสบการณ์การว่าความ 5 ปีขึ้นไป และความเห็นที่สอดคล้องกันกับกลุ่มผู้พิพากษา อัยการ ว่าจะต้องจบปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต มีประกาศนียบัตรวิชาชีพทนายความ และไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายล้มละลาย

ประเด็น ขอบเขตภาระหน้าที่

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประเด็น ชั้นสอบสวน

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องให้ทนายความสาธารณะปฏิบัติหน้าที่ควรให้มีภาระหน้าที่เข้าร่วมในชั้นกระบวนการสอบสวน ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องช่วยเหลือคนจน ควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรง และเห็นว่าหากจะต้องช่วยเหลือคนจน ควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล และควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ควรคำนึงถึงหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรง และเห็นว่าหากจะต้องกำหนดให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาลและมีภาระหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือประชาชนในคดี

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควรกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ของทนายความสาธารณะ กระทรวงยุติธรรม ให้มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าร่วมการสอบสวนมาตั้งแต่ต้นและมีภาระหน้าที่อย่างต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็น ชั้นศาล

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาของทนายความขอแรงไม่ได้ร่วมการสอบสวนและเห็นว่าหากจะต้องให้ทนายความสาธารณะเข้าร่วมการสอบสวนในคดีเดียวกันที่ตนมีภาระหน้าที่ในชั้นศาล และตั้งทนายความสาธารณะที่มีความเชี่ยวชาญในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องจัดตั้งองค์กรทนายความสาธารณะเพื่อช่วยเหลือจำเลยที่มีฐานะยากจนควรให้มีภาระหน้าที่ตั้งแต่ชั้นสอบสวนชั้นศาลอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องในคดีเดียวกันถึงขั้นพิจารณาคดี

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องการช่วยเหลือคนจนควรที่จะให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ให้คำปรึกษา เข้าร่วมการสอบสวนและช่วยเหลือต่อเนื่องไปถึงชั้นศาล

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควรกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ของทนายความสาธารณะที่สังกัดกระทรวงยุติธรรม ให้เข้าร่วมการสอบสวนในคดีเดียวกันที่ตนมีภาระหน้าที่ในชั้นศาล และตั้งทนายความสาธารณะที่มีความเชี่ยวชาญในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาอย่างต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อจะได้ช่วยเหลือคนจนที่ไม่สามารถหาทนายความได้

ประเด็น สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดในเรื่องสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะให้มีความชัดเจน

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะและมีความเห็นควรกำหนดสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะเป็นกฎหมาย

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับการกำหนดเรื่องสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ และควรเพิ่มสิทธิประโยชน์ในการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพิ่มสิทธิในการรักษาพยาบาล การได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมเป็นกรณีไปตามระเบียบของคณะกรรมการ

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่าควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะอย่างเต็มที่ และเห็นควรเพิ่มสิทธิประโยชน์เป็นพนักงานราชการ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าหากกำหนดในเรื่องสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะให้มีความชัดเจนเป็นกฎหมาย เพื่อให้ทนายความสาธารณะเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเนื่องจากจะได้รับค่าตอบแทนในตำแหน่งที่มีสวัสดิการประสิทธิประโยชน์และความมั่นคงในอาชีพ

ประเด็น ความรับผิดชอบ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มนี้ตระหนักการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของทนายความสาธารณะถือเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐจะส่งผลต่อความสำเร็จของงานในความรับผิดชอบ นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถแล้วจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความประพฤติที่ดงามเหมาะสม มีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ และมีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และเห็นว่าหากกำหนดความรับผิดชอบจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสได้อย่างแท้จริง

กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องความรับผิดชอบของทนายความสาธารณะมีความสำคัญควรกำหนดให้มีความชัดเจน

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีการกำหนดเรื่องความรับผิดชอบของทนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมให้มีความผิดมรรยาททนายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ด้วย

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยเสนอเรื่องความรับผิดชอบของทนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมให้มีความตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

กลุ่มประชาชน

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยเสนอเรื่องความรับผิดชอบของทนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมให้มีความผิดมรรยาททนายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ด้วย

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของทนายความสาธารณะถือเป็นกระบวนการสำคัญต่อ

ความสำเร็จของงานในความรับผิดชอบ ความรู้ความสามารถ ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติที่ดีงามเหมาะสม มีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ

ประเด็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

คำตอบที่ได้มา

กลุ่มพนักงานสอบสวน ทนายความ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาคำตอบแทนทนายความผู้มีใบอนุญาตว่าความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 และเห็นว่าจะต้องได้รับเงินเดือนพิเศษ ให้มีสิทธิอื่น ๆ เช่นเดียวกับทนายความสาธารณะและการเข้ามาเป็นทนายความสาธารณะต้องมีมาตรฐานที่สูงขึ้น

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มคนที่เข้ามาเป็นทนายความสาธารณะต้องมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพต่อชุมชน ลดช่องว่างการช่วยเหลือประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ให้เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ทนายความสาธารณะเป็นขั้นตอน ระบบองค์กรความรู้ให้มีความเท่าเทียมกันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

คำตอบที่ได้จากการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่าประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นในแนวเดียวกันแต่บางประเด็นก็มีความเห็นแตกต่างกัน (ดูตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะ

ประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
1. คำนิยาม “ทนายความสาธารณะ” หมายถึง ทนายความที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นของการเรียกร้องความยุติธรรมจนถึงสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรม	✓	✓	✓	✓
2. สถานะของทนายความสาธารณะ “เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ”	✓	✓	✓	✓
3. หน่วยงานสังกัด				
3.1 สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	-	-	-	-
3.2 กระทรวงยุติธรรม	✓	✓	✓	✓
3.3 ศาลยุติธรรม	-	-	-	-

ประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
4. รูปแบบองค์กรสำนักงานทนายความสาธารณะ				
4.1 กระทรวงยุติธรรม	✓	✓	✓	-
4.2 ฝ่ายทนายความสาธารณะ สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	-	-	-	-
4.3 ฝ่ายในสำนักงานศาลยุติธรรม	-	-	-	-
4.4 เป็นองค์การอิสระ	-	-	-	✓
5. การกำกับดูแล				
5.1 คณะกรรมการทนายความสาธารณะ	✓	✓	-	✓
1) ประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	✓	✓	-	✓
2) สัดส่วนกรรมการ				
- เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม	✓	✓	-	✓
- อัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด	✓	-	-	✓
- ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	✓	-	-	✓
- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	✓	-	-	✓
- ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน	✓	✓	-	✓
- ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน	✓	✓	-	✓
- นายกเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์	-	-	-	✓
- นายกสภทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	✓	✓	-	✓
- ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมายมหาชน, สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม, สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน	✓	✓	-	✓
5.2 กรรมการและเลขานุการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	✓	✓	-	✓
6. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ				
6.1 กำหนดนโยบายการให้บริการทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.2 ตรวจสอบการดำเนินการของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓

ประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
6.3 ออกกฎว่าด้วยการดำเนินการของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.4 ดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
6.5 ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจากการปฏิบัติงานของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.6 ส่งเสริมการพัฒนาการให้บริการของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.7 พิจารณาความดีความชอบแก่ทนายความสาธารณะ	-	-	✓	✓
6.8 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ	✓	✓	✓	✓
7. การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ				
7.1 การสอบคัดเลือก	✓	✓	✓	✓
7.2 การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ	-	✓	-	✓
7.3 การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป	✓	-	-	✓
7.4 การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป	✓	-	-	✓
8. คุณสมบัติทนายความสาธารณะ				
8.1 มีสัญชาติไทย	✓	✓	✓	✓
8.2 อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์	✓	✓	✓	✓
8.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	✓	✓	✓	✓
8.4 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี	✓	✓	✓	✓
8.5 ไม่เป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว	✓	✓	✓	✓
8.6 ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	✓	✓	✓	✓
8.7 ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา	✓	✓	✓	✓
8.8 ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ	✓	✓	✓	✓

ประเด็นในการร่างกฎหมายความสาธาณะ	ประชากร กลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
9. ขอบเขตภาระหน้าที่				
9.1 ทรายความซันสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143/1	✓	✓	✓	✓
9.2 ทรายความซันศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/1, มาตรา 173	✓	✓	✓	✓
1) ศาลซันต้น				
2) ศาลซันอุทธรณ์	✓	✓	✓	✓
3) ศาลซันฎีกา	✓	✓	✓	✓
10. สิทธิประโยชน์ของทรายความสาธาณะ				
10.1 เป็นซาราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ ไล้รับสิทธิ เช่นเดียวกับซาราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ	✓	✓	✓	✓
10.2 ไล้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง การปรับเงินเดือน ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ซาราชการพลเรือนสามัญไล้รับเงินเดือน พ.ศ. 2551	✓	✓	✓	✓
10.3 มีสิทธิไล้รับเงินรางวัลค่าตอบแทนพิเศษ	✓	✓	✓	✓
11. ความรับผิดชอบ				
11.1 พระราชบัญญัติระเบียบซาราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 8(5) มาตรา 102 วรรคแปด ซึ่งไล้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบซาราชการพลเรือน พ.ศ. 2535	✓	✓	✓	✓
11.2 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	✓	✓	✓	✓
11.3 พรบ. มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562	✓	✓	✓	✓
11.4 พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2554	✓	✓	✓	✓

ประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
12. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ	-	✓	✓	-

* กลุ่มที่ 1 ผู้พิพากษา อัยการ

* กลุ่มที่ 2 พนักงานสอบสวน ทนายความ

* กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ

* กลุ่มที่ 4 ประชาชน

จากตารางการเปรียบเทียบคำตอบโครงสร้างทางกฎหมายทนายความสาธารณะของกลุ่มเฉพาะสามารถอธิบายได้ว่าประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มมีคำตอบ ในเรื่องคำนิยาม “ทนายความสาธารณะ” หมายถึง ทนายความที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นของการเรียกร้องความยุติธรรมจนถึงสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรมของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส โดยกำหนดให้สถานะของทนายความสาธารณะเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเปรียบเทียบให้เป็นเจ้าพนักงาน สังกัดกระทรวงยุติธรรม ให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะกำหนดนโยบายการให้บริการตรวจสอบการดำเนินการของทนายความสาธารณะ ออกกฎว่าด้วยการดำเนินการดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย ใกล้เคียงข้อพิพาทจากการปฏิบัติงานของทนายความสาธารณะ ส่งเสริมการพัฒนาการให้บริการของทนายความสาธารณะ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะด้วยการสอบคัดเลือก ซึ่งให้คุณสมบัติทนายความสาธารณะมีสัญชาติไทยอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ขอบเขตภาระหน้าที่ให้มีอำนาจในชั้นสอบสวนและชั้นศาล ให้มีสิทธิประโยชน์เป็นข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน หรือ พนักงานราชการ ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง การปรับเงินเดือน ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. 2551 มีสิทธิได้รับเงินรางวัลค่าตอบแทนพิเศษให้มีความรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนด

ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 1 กลุ่มเฉพาะที่ 2 และกลุ่มเฉพาะที่ 3 มีคำตอบว่ารูปแบบองค์กรสำนักงานทนายความสาธารณะให้สังกัดกระทรวงยุติธรรม

ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 1 ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 2 และกลุ่มเฉพาะที่ 4 มีคำตอบว่าการกำกับดูแลให้เป็นคณะกรรมการทนายความสาธารณะประชาชน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ให้มีกรรมเป็นประกอบด้วย เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน นายกฤษฎา ทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมายมหาชน, สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม, สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน กรรมการและเลขานุการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 4 มีคำตอบว่ารูปแบบองค์กรสำนักงานทนายความสาธารณะให้ป็นองค์กรอิสระ

ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 2 และกลุ่มเฉพาะที่ 4 มีคำตอบว่าการได้มาซึ่งทนายความสาธารณะให้โอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ

ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 1 และกลุ่มเฉพาะที่ 4 มีคำตอบว่าการกำกับดูแลให้มีคณะกรรมการทนายความสาธารณะ คือ อัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุดผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และการได้มาซึ่งทนายความสาธารณะการด้วยการโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป

นอกจากนี้ ประชากรกลุ่มเฉพาะที่ 2 และกลุ่มเฉพาะที่ 3 มีข้อเสนอแนะให้กลุ่มคนที่เข้ามาเป็นทนายความสาธารณะต้องมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพต่อชุมชน ลดช่องว่างการช่วยเหลือประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ให้เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ทนายความสาธารณะเป็นขั้นตอน ระบบองค์กรความรู้ให้มีความเท่าเทียมกันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

1.5 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มผสม

ประชากรกลุ่มผสมที่มาจากกรนำเอาประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มละ 1 คนมารวมกันเป็น 4 กลุ่มจะทำให้เกิดความหลากหลายซึ่งหากนำเอาประเด็นในการทำ Co-Design เดียวกับประชากรกลุ่มเฉพาะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนตามประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นที่คล้อยตามกันหรือ ขัดแย้งกันก็ได้แต่ก็ต้องมีคำตอบที่เป็นมิตรร่วมกันของกลุ่ม

ผลของคำตอบที่ได้มาจากประชากรกลุ่มผสม มีดังนี้

ประเด็น คำนิยาม “ทนายความสาธารณะ”

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงนั้นเป็นปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไม่สิ้นสุดของคดีความ หากจะต้องดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล เนื่องจากว่าทนายความอาสาที่จัดให้ นั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยความต่อเนื่องของการทำหน้าที่เป็นทนายความ

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงนั้นเป็นปัญหาการดำเนินคดีอย่างไม่ต่อเนื่องถึงชั้นศาล เนื่องจากว่าทนายความอาสาที่จัดให้ นั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ความต่อเนื่องของการทำหน้าที่เป็นทนายความ การไม่มั่นคงในอาชีพทนายความอาสา ทนายความขอแรง ค่าตอบแทนไม่เหมาะสม และความไม่ยั่งยืนในการเป็นทนายความ

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของคนจนที่รัฐจัดหาให้ที่เรียกว่าทนายความอาสา ทนายความขอแรงนั้นเป็นปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไม่สิ้นสุดของคดีความ หากจะต้องดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล เนื่องจากว่าทนายความอาสาที่จัดให้ นั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ความต่อเนื่องของการทำหน้าที่เป็นทนายความ และการไม่มั่นคงในอาชีพทนายความอาสา ทนายความขอแรง ค่าตอบแทนไม่เหมาะสม และความไม่ยั่งยืนในการเป็นทนายความ ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะให้มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องโดยมีคำนิยามคำว่าผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้คนจนได้รับความช่วยเหลือ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาการจัดหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงให้คนจนไม่มีความต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ต้องกำหนดคำนิยามสถานะของทนายความสาธารณะให้ช่วยเหลือคนจนโดยมีคำนิยามว่าผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันคือการยอมรับว่าปัญหาการจัดหาทนายความอาสา ทนายความขอแรงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ส่งผลให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนจนไม่สิ้นสุดของคดีความ หากจะต้องดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องขึ้นสอบสวนถึงชั้นศาล ซึ่งหากทุกฝ่ายเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่อย่าง

ต่อเนื่องควรจะต้องกำหนดสถานะหน้าที่ของนายความสาธารณะให้ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นสอบสวนถึงชั้นศาลและกำหนดค่านิยามคำว่าผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้รัฐจัดหานายความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของคนจน

ประเด็น สถานะของนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มนี้ตระหนักถึงสถานะของนายความสาธารณะหากกำหนดให้มีสถานะอย่างเป็นทางการและเจ้าพนักงานของหน่วยงานรัฐ เพราะจะเกิดความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมในการบริหารงานและการให้ความช่วยเหลือประชาชน

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสถานะของนายความสาธารณะและเห็นว่าหากให้นายความสาธารณะเป็นเจ้าพนักงานของหน่วยงานรัฐจะเป็นการดีในการสนับสนุนให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อแสวงหาความจริงและทำความจริงให้ปรากฏ

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสถานะของนายความสาธารณะควรกำหนดและเห็นว่าหากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคนจนควรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเพราะจะทำให้มีความคล่องตัวในการแสวงหาข้อเท็จจริง

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรกำหนดสถานะนายความสาธารณะที่จะให้เป็นพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเห็นว่าหากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคนจนจะทำให้มีกำลังใจในการทำงาน

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่านายความที่ส่งมาช่วยเหลือคนจนมีประโยชน์มากและเห็นว่าหากจะต้องให้มีนายความรัฐควรมีสถานะองค์กรอิสระเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันคือการยอมรับถึงปัญหาสถานะของนายความอาสาและนายความขอแรงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งไม่มีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างคล่องตัว ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีข้อจำกัด หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล สถานะนายความสาธารณะควรเป็นพนักงานราชการหรือ

เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคนที่ยากไร้ คนที่ด้อยโอกาส ตั้งแต่ชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล

ประเด็น หน่วยงานสังกัด

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประเด็น สภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันปัญหาองค์การดำเนินงานซ้ำซ้อนในขั้นตอนการสอบสวนที่มีทั้งสภาพนายความและกระทรวงยุติธรรมดำเนินการ ส่งผลต่อการดำเนินคดีในชั้นพิจารณาคดีที่จะต้องอาศัยพยานหลักฐานจากชั้นสอบสวนไปใช้ในชั้นศาลมีเป้าหมายสำคัญในการค้นหาความจริง และมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าในปัจจุบันปัญหาองค์การดำเนินงานซ้ำซ้อนในขั้นตอนการสอบสวนที่มีทั้งสภาพนายความและกระทรวงยุติธรรมดำเนินการ และมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานสังกัดที่ให้ความช่วยเหลือมีหลายหน่วยงานที่ทับซ้อนและมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานสังกัดที่ให้ความช่วยเหลือมีหลายหน่วยงานซึ่งแต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่และขั้นตอนที่ยุ่งยาก และมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันคือการยอมรับถึงปัญหาหน่วยงานสังกัดหากกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งไม่มีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างคล่องตัวเช่นปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีข้อจำกัดเช่นเดิม หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล สังกัดทนายความสาธารณะควรเป็นหน่วยงานของรัฐ

ประเด็น กระทรวงยุติธรรม

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันมีปัญหาหน่วยงานสังกัดดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเห็นควรให้สังกัดหน่วยงานกระทรวงยุติธรรมนั้น เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานสังกัดการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาที่มีหลายหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน และเห็นควรให้สังกัดหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาหน่วยงานให้ความช่วยเหลือมีหลายหน่วยงานแต่ได้รับทุนสนับสนุนและงบประมาณรายจ่ายจากกระทรวงยุติธรรมและมีความเห็นว่าควรจะต้องสังกัดกระทรวงยุติธรรมเพราะเป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณโดยตรง

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่าหน่วยงานทนายความสาธารณะเห็นควรให้สังกัดในหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันคือการยอมรับถึงหน่วยงานสังกัดหากกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมให้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งมีการกิจและอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างคล่องตัวในปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและให้ทนายความสาธารณะดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล

ประเด็น ศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี และมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของศาลยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องในกลุ่มซึ่งตรงกันว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของศาลยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าศาลยุติธรรมเป็นองค์กรพิจารณาพิพากษาคดีระหว่างโจทก์และจำเลย และมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของศาลยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่าไม่ควรกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่า มีความเห็นที่สอดคล้องกันคือการยอมรับถึงปัญหาหน่วยงานสังกัดหากกำหนดสถานะทนายความสาธารณะในสังกัดหน่วยงานของศาลยุติธรรมให้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งไม่มีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างคล่องตัวเช่นปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีข้อจำกัดเช่นเดิม หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล สังกัดหน่วยงานทนายความสาธารณะควรเป็นหน่วยงานรัฐ

ประเด็น รูปแบบองค์กร

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันและเห็นว่าหากจะต้องมีสำนักงานทนายความสาธารณะควรมีรูปแบบองค์กรในกระทรวงยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีสำนักงานทนายความสาธารณะควรมีรูปแบบองค์กรในกระทรวงยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือมีความสำคัญและเห็นว่าหากจะต้องมีรูปแบบองค์กรเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กร เช่น

กระทรวงยุติธรรม และเป็นสำนักงานทนายความประชาชน หรือให้สังกัดศาลยุติธรรม สำนักงาน
กิจการยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผลสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือ
ผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันและเห็นว่าหากจะต้องมีรูปแบบองค์กรอิสระ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผลสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการ
ยอมรับถึงปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันซึ่งมีองค์กรทับ
ซ้อนปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยมี
ข้อจำกัด หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล

ประเด็น เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กร เช่น กระทรวงยุติธรรม หรือ ฝ่ายทนายความ
สาธารณะ สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ ฝ่ายในสำนักงานศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผลสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดองค์กร
กระทรวงยุติธรรม เพราะเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักของกระบวนการยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผลสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม
เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมเป็นองค์กรหลักในการอำนวยความยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผลสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงยุติธรรม
เพราะเป็นหน่วยงานที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ประชากรกลุ่มผลสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือ
ผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันและเห็นว่าหากจะต้องมีรูปแบบองค์กรอิสระ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผลสมทั้ง 3 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการ
ยอมรับถึงปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันซึ่งมีองค์กรทับ
ซ้อนปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยมี
ข้อจำกัด หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องชั้นสอบสวนถึงชั้นศาล
รูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยของทนายความสาธารณะควรเป็นองค์กรรัฐ
เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง กลุ่มประชาชนมีความเห็นเพิ่มเติมคือรูปแบบ

องค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีรูปแบบองค์กรอิสระเพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน

ประเด็น เป็นองค์กรอิสระ

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1 และประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรสองกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรเป็นองค์กรอิสระอื่น แต่มีความเห็นตรงกันว่า ควรเป็นองค์กรอิสระสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพราะจะทำให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวสูงให้การเข้าไปช่วยเหลือประชาชน

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นองค์กรอิสระ เนื่องจากเป็นองค์กรของรัฐในรูปแบบพิเศษปฏิบัติภารกิจและหน้าที่ได้โดยอิสระซึ่งมีการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน และงบประมาณเป็นอิสระ มีหน่วยธุรการ สำนักงานที่มีความเป็นอิสระ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรเป็นองค์กรอิสระ และมีความเห็นตรงกันว่า ควรสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือสำนักงานศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสม 2 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการยอมรับถึงปัญหารูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันซึ่งมีองค์กรทับซ้อนปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยมีข้อจำกัด หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องขึ้นสอบสวนถึงชั้นศาลรูปแบบองค์กรของทนายความสาธารณะควรเป็นองค์กรในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง กลุ่มประชาชนเฉพาะมีความเห็นเพิ่มเติมคือรูปแบบองค์กรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องมีรูปแบบองค์กรอิสระเพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน และกลุ่มประชาชนเฉพาะมีความเห็นเพิ่มเติมว่าควรสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือสำนักงานศาลยุติธรรมเพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานและมีอำนาจในการบริหารงาน

ประเด็น การกำกับดูแล โดย คณะกรรมการทนายความสาธารณะคณะกรรมการ ทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะ และเห็นว่าหากจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะควรเป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหากจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะ จะต้องสร้างบอร์ดบริหาร เรียกว่า “คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารทนายความสาธารณะ”

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหากจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการทนายความสาธารณะ จะต้องตัดเฉพาะอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน และนายกเนติบัณฑิตยสถานในพระบรมราชูปถัมภ์ และเห็นควรเพิ่มเติม ผู้มีอำนาจในสำนักงานทนายความสาธารณะเป็นกรรมการและเลขานุการ และควรเพิ่มผู้ช่วยเลขานุการ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันตรงกันว่าไม่ควรมีการกำหนดในเรื่องที่เกี่ยวกับกำกับการกำกับดูแล โดย คณะกรรมการทนายความสาธารณะ แต่มีความเห็นว่าควรเป็นรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรี

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 3 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควรให้คณะกรรมการทนายความสาธารณะเป็นผู้กำกับดูแล และเห็นว่าหากมีคณะกรรมการจะมีหลักการในการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและทนายความสาธารณะซึ่งมีองค์กรรัฐ ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยได้โดยไม่มีข้อจำกัด หากจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องขึ้นสอบสวนถึงชั้นศาลแต่กระทำหน้าที่ภายใต้อำนาจคณะกรรมการ

ประเด็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรให้คณะกรรมการทนายความสาธารณะมีอำนาจหน้าที่ และมีความเห็นว่าควรให้เป็นอำนาจหน้าที่เป็นของกระทรวงยุติธรรม แต่ควรออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือคำสั่งเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวก

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ และมีความเห็นว่าควรตัดดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย และพิจารณาความดีความชอบแก่ทนายความสาธารณะ

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกให้ปรากฏ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ และมีข้อเสนอแนะว่าให้กำหนดนโยบายการบริหารองค์กรตามวัตถุประสงค์ขององค์กรเพื่อช่วยเหลือประชาชน

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าคณะกรรมการทนายความสาธารณะมีหน้าที่โดยการกำหนดให้มีความชัดเจนโดยตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงคดีที่อยู่ในกระบวนการ และเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม

ประเด็น การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประเด็น การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ จากการสอบคัดเลือก การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นควรให้กำหนดรูปแบบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นควรให้กำหนดรูปแบบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งทุนนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมประเด็นการคัดเลือกจากสภาพนายความโดยผ่านหลักสูตรอบรมจากสำนักงานทุนนายความสาธารณะ

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นควรให้กำหนดรูปแบบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งทุนนายความสาธารณะ และมีความเห็นสนับสนุนเรื่องการสอบคัดเลือก

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งทุนนายความสาธารณะจากการสอบคัดเลือกและจากทุนความผู้มีประสบการณ์จากการประกอบวิชาชีพ 5 ปี และได้ว่าความในคดีอาญามีจำนวนคดี 30 คดี

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการได้มาซึ่งทุนนายความสาธารณะ จากการสอบคัดเลือก การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานราชการ โอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป กลุ่มประชากรผสมมีความเห็นเห็นว่าควรเพิ่มเติมประเด็นการคัดเลือกจากสภาพนายความโดยผ่านหลักสูตรอบรมจากสำนักงานทุนนายความสาธารณะ กลุ่มนักวิชาการมีความเห็นเพิ่มเติมคือการสรรหาเข้ามาโดยต้องมีจิตสาธารณะ กลุ่มประชากรผสมมีความเห็นว่าทุนนายความสาธารณะจากการสอบคัดเลือกและจากทุนความผู้มีประสบการณ์จากการประกอบวิชาชีพ 5 ปี และได้ว่าความในคดีอาญามีจำนวนคดี 30 คดี

ประเด็น คุณสมบัติทนายสาธารณะ ตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ
คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ โดยข้อความว่าอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ ให้ใช้ข้อความใหม่ว่า “ทนายความที่ว่าความคดีอาญามาแล้วไม่น้อยกว่า 15 คดี และคดีแพ่ง 5 คดี

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ และมีข้อเสนอแนะว่า ควรกำหนดอายุ 30 ปี ถึง 60 ปี จบปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต ได้รับใบอนุญาตว่าความ และตัดคำว่าไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะ และเห็นควรตัดคำว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรวิชาว่าความ และมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควรกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทนายสาธารณะ และเห็นว่าหากกำหนดคุณสมบัติทนายสาธารณะตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการทนายสาธารณะกำหนด และเห็นว่าเพื่อให้เกิดความโปร่งใส กลุ่มประชากรผสมมีความเห็นว่าควรเพิ่มประเด็นของอายุต้องเป็น 30 ถึง 60 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีใบอนุญาตว่าความของสภาทนายความ

ประเด็น ขอบเขตภาระหน้าที่

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประเด็น ชั้นสอบสวน

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องให้ทนายความสาธารณะปฏิบัติหน้าที่ เห็นควรให้กำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ซึ่งควรให้มีภาระหน้าที่เข้าร่วมในชั้นกระบวนการสอบสวน

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตรงกันกับปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือของคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นควรที่จะต้องช่วยเหลือคนจนควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือของคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรง และควรกำหนดให้มีภาระหน้าที่ในชั้น

สอบสวนและทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาลหากจะต้องช่วยเหลือคนจน และควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรง และเห็นควรที่จะต้องกำหนดให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องถึงชั้นศาล โดยตั้งสำนักอูทธรณ์ สำนักฎีกา และเห็นว่าควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะให้ความช่วยเหลือประชาชนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควรกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ของทนายความสาธารณะ ภายได้สังกัดกระทรวงยุติธรรม ให้มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าร่วมการสอบสวนมาตั้งแต่ต้นและมีภาระหน้าที่อย่างต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็น ชั้นศาล

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาของทนายความขอแรงไม่ได้ร่วมการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้น ในกระบวนการยุติธรรม

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าและตระหนักถึงปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องจัดตั้งองค์กรทนายความสาธารณะเพื่อช่วยเหลือจำเลยที่มีฐานะยากจนควรให้มีภาระหน้าที่ตั้งแต่ชั้นสอบสวนชั้นศาลอย่างต่อเนื่อง แต่ให้เพิ่มสามารถเรียกค่าเสียหายได้

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นหากจะต้องมีภาระหน้าที่ในชั้นสอบสวนและปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องในคดีเดียวกันถึงชั้นพิจารณาคดี

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือคนจนของทนายความอาสาและทนายความขอแรงและเห็นว่าหากจะต้องการช่วยเหลือคน

จนกระทั่งจะให้ทนายความสาธารณะมีภาระหน้าที่ให้คำปรึกษา เข้าร่วมการสอบสวนและช่วยเหลือ ต่อเนื่องไปถึงชั้นศาล โดยตั้งสำนักอุทธรณ์ทนายความสาธารณะและสำนักฎีกาทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเห็นควร กำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ของทนายความสาธารณะกระทรวงยุติธรรม ให้เข้าร่วมการสอบสวน ในคดีเดียวกันที่ตนมีภาระหน้าที่ในชั้นศาล และตั้งทนายความสาธารณะที่มีความเชี่ยวชาญในชั้น อุทธรณ์และชั้นฎีกาอย่างต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็น สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกับสิทธิประโยชน์ของ ทนายความสาธารณะ และควรเพิ่มให้มีเงินเพิ่มตามอายุงาน

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรให้มีสิทธิประโยชน์ของทนายความ สาธารณะ และเห็นว่าควรเป็นข้าราชการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งตามสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับเรื่องสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ ว่ามีความสำคัญมากและควรกำหนดสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะอย่างเป็นทางการ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีสิทธิประโยชน์ของทนายความ สาธารณะและเห็นว่าทนายความสาธารณะต้องไม่มีเงินเดือนประจำโดยไปกำหนดในกฎกระทรวง ในส่วนของคำตอบแทนเฉพาะคดี

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าหาก กำหนดในเรื่องสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะให้มีความชัดเจนเป็นกฎหมาย เพื่อให้ ทนายความสาธารณะเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเนื่องจากจะได้รับคำตอบแทนในตำแหน่งที่มี สวัสดิการประสิทธิประโยชน์และความมั่นคงในอาชีพ

ประเด็น ความรับผิดชอบ

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรกำหนดเรื่องความรับผิดชอบของนายทนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมให้มีความผิดมรรยาทนายทนายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องความรับผิดชอบของนายทนายความสาธารณะมีความสำคัญ และมีความเห็นให้กำหนดเป็นรูปแบบกฎหมาย

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบของนายทนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมให้มีความผิดตามกฎหมายทั่วไป และให้คัดชื่อออกตามระเบียบของหน่วยงานสภาทนายความ

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบของนายทนายความสาธารณะ และเห็นว่าควรเพิ่มเติมให้มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มพบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของนายทนายความสาธารณะถือเป็นกระบวนการสำคัญต่อความสำเร็จของงานในความรับผิดชอบ ความรู้ความสามารถ ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติที่ดีงามเหมาะสม มีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบและให้มีความผิดตามกฎหมายทั่วไป และให้คัดชื่อออกตามระเบียบของหน่วยงานสภาทนายความ

ประเด็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

คำตอบที่ได้มา

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นว่าควรตอบแทนในรูปแบบเชิงข้อมูลเกียรติให้นายทนายความสาธารณะได้รับ เช่น โฉลกประกาศเกียรติคุณและเครื่องราชอิสริยาภรณ์

คำตอบที่ได้จากการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม ดังกล่าวพบว่าบางประเด็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นในแนวเดียวกัน แต่บางประเด็นก็มีความเห็นแตกต่างกัน (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co- Design ของกลุ่มผสม

ประเด็นในการร่างกฎหมายหมายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มผสม			
	กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
1. คำนิยาม “ทนายความสาธารณะ” หมายถึง ทนายความ ที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นของการ เรียกร้องความยุติธรรมจนถึงสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรม	✓	✓	✓	✓
2. สถานะของทนายความสาธารณะ “เป็นเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ”	✓	✓	✓	✓
3. หน่วยงานสังกัด				
3.1 สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	-	-	-	-
3.2 กระทรวงยุติธรรม	✓	✓	✓	✓
3.3 ศาลยุติธรรม	-	-	-	-
4. รูปแบบองค์กรสำนักงานทนายความสาธารณะ				
4.1 กระทรวงยุติธรรม	✓	-	✓	-
4.2 ฝ่ายทนายความสาธารณะสภาทนายความใน พระบรมราชูปถัมภ์	-	-	-	-
4.3 ฝ่ายในสำนักงานศาลยุติธรรม	-	-	-	-
4.4 เป็นองค์การอิสระ	-	✓	-	✓
5. การกำกับดูแล				
5.1 คณะกรรมการทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	-
1) ประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	-	✓	✓	-
2) สัดส่วนกรรมการ	✓	✓	✓	-
- เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	✓	✓	✓	-
- อัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด	✓	✓	-	-
- ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ	✓	✓	✓	-
- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจ เงินแผ่นดิน	✓	✓	-	-

ประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มผสม			
	กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
- ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน	✓	✓	-	-
- ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน	✓	✓	✓	-
- นายกเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์	✓	✓	-	-
- นายกสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	✓	✓	✓	-
- ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมายมหาชน, สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม, สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน	✓	✓	✓	-
5.2 กรรมการและเลขานุการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	✓	✓	✓	-
6. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ				
6.1 กำหนดนโยบายการให้บริการทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.2 ตรวจสอบการดำเนินการของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.3 ออกกฎว่าด้วยการดำเนินการของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.4 ดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
6.5 ใกล้เคียงข้อพิพาทจากการปฏิบัติงานของทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.6 ส่งเสริมการพัฒนาการให้บริการของทนายสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.7 พิจารณาความดีความชอบแก่ทนายความสาธารณะ	✓	✓	✓	✓
6.8 แต่งตั้งคณะกรรมการ	✓	✓	✓	✓
7. การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ				
7.1 การสอบคัดเลือก	✓	✓	✓	✓
7.2 การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ	✓	✓	-	✓
7.3 การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป	✓	✓	-	✓
7.4 การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป	✓	✓	-	✓

ประเด็นในการร่างกฎหมายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มผสม			
	กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
8. คุณสมบัติทนายความสาธารณะ				
8.1 มีสัญชาติไทย	✓	✓	✓	✓
8.2 อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์	-	✓	-	✓
8.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	✓	✓	✓	✓
8.4 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่อง ในศีลธรรมอันดี	✓	✓	✓	✓
8.5 ไม่เป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว	✓	✓	-	✓
8.6 ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษ	✓	✓	✓	✓
8.7 ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนิน คดีอาญา	✓	✓	✓	✓
8.8 ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ	✓	✓	✓	✓
9. ขอบเขตภาระหน้าที่				
9.1 ทนายความชั้นสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 134/1	✓	✓	✓	✓
9.2 ทนายความชั้นศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 165/1, มาตรา 173	✓	✓	✓	✓
1) ศาลชั้นต้น				
2) ศาลชั้นอุทธรณ์	✓	✓	✓	✓
3) ศาลชั้นฎีกา	✓	✓	✓	✓
10. สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ				
10.1 เป็นข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ ได้รับ สิทธิ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน หรือ พนักงานราชการ	✓	✓	✓	✓

ประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ	ประชากร กลุ่มผสม			
	กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
10.2 ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง การปรับเงินเดือน ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. 2551	✓	✓	✓	-
10.3 มีสิทธิได้รับเงินรางวัลค่าตอบแทนพิเศษ	✓	✓	✓	✓
11. ความรับผิด				
11.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 8(5) มาตรา 102 วรรคแปด ซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535	✓	✓	✓	✓
11.2 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	✓	✓	✓	✓
11.3 พรบ. มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562	✓	✓	✓	✓
11.4 พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2554	✓	✓	✓	✓
12. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ	-	-	-	✓

1.6 การเปรียบเทียบประเด็นในการร่างกฎหมายทนายความสาธารณะจากผลของการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม

คำตอบที่ได้จากการทำ Co-Design ของกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อนำประเด็นเหล่านั้นไปเป็นประเด็นในการทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ Co-Design นั้นพบว่า ประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม มีประเด็นคำตอบเหมือนกัน คือ

ให้สถานะของทนายความสาธารณะเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ สังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยมีคณะกรรมการทนายความสาธารณะ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการให้บริการทนายความสาธารณะ การตรวจสอบการดำเนินการของทนายความสาธารณะ ออกกฎว่าด้วยการดำเนินการของทนายความสาธารณะ โกล่เกลี่ยข้อพิพาทจากการปฏิบัติงานของทนายความสาธารณะ ส่งเสริมการ

พัฒนาการให้บริการของทนายสาธารณะ ดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ ใช้วิธีการสอบคัดเลือก

คุณสมบัติทนายความสาธารณะให้มีสัญชาติไทย จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษ ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ขอบเขตภาระหน้าที่ของทนายความสาธารณะ ให้เป็นทนายความชั้นสอบสวน และทนายความชั้นศาล ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ศาลชั้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ เป็นข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ ได้รับสิทธิ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน หรือ พนักงานราชการ และมีสิทธิได้รับเงินรางวัล ค่าตอบแทนพิเศษ

ความรับผิดชอบในการกำหนดเพื่อให้เกิดความตั้งใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความสาธารณะ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมที่มีคำตอบแตกต่างกันนั้น คือ

รูปแบบสำนักงานทนายความสาธารณะนั้น กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับรูปแบบที่กำหนดไว้ ในขณะที่มี 1 กลุ่มไม่เห็นด้วยเพราะมีระเบียบขั้นตอนที่ยุ่งยาก แต่ควรให้สังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยเป็นองค์กรอิสระเพราะจะมีความยืดหยุ่นและเป็นอิสระในการบริหาร สำหรับกลุ่มผสมเห็นด้วยกับรูปแบบที่กำหนดไว้ 2 กลุ่ม แต่อีก 2 กลุ่มไม่เห็นด้วย เพราะการให้เป็นองค์กรอิสระตรวจสอบยาก

รูปแบบสำนักงานทนายความสาธารณะที่ให้เป็นองค์กรอิสระนั้น กลุ่มเฉพาะที่ไม่เห็นด้วย 3 กลุ่ม เพราะองค์กรอิสระจะเป็นอิสระในการบริหารยากต่อการตรวจสอบ กลุ่มผสม 2 กลุ่มที่เห็นด้วยเห็น เพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน และกลุ่มประชาชนเฉพาะมีความเห็นเพิ่มเติมว่าควรสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือสำนักงานศาลยุติธรรมเพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานและมีอำนาจในการบริหารงาน ในขณะที่กลุ่มผสมที่ไม่เห็นด้วย 2 กลุ่ม เพราะเป็นองค์กรอิสระอื่น ๆ แต่มีความเห็นตรงกันว่า ควรเป็นองค์กรอิสระสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพราะจะทำให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวสูงให้การเข้าไปช่วยเหลือประชาชน

การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการทนายความสาธารณะกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มไม่เห็นด้วย เพราะมีขั้นตอนในการบริหารยากที่ยุ่งยากมีหลายขั้นตอนในการกำหนดนโยบาย

การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะด้วยการโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ มีกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่ม เห็นด้วย เพราะจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน ในขณะที่กลุ่มเฉพาะไม่เห็นด้วย 2 กลุ่ม เพราะจะขัดกับระเบียบข้าราชการ

การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะด้วยการโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่ม เห็นด้วย เพราะจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีความเชี่ยวชาญเข้าสู่ผู้ปฏิบัติงานเป็นทนายความสาธารณะ ในขณะที่กลุ่มเฉพาะไม่เห็นด้วย 2 กลุ่ม เพราะนักวิชาการไม่ใช่ข้าราชการ

การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะด้วยการการเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่ม เห็นด้วย เพราะจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ทนายความที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะคดีเข้าสู่ผู้ปฏิบัติงานเป็นทนายความสาธารณะ ในขณะที่กลุ่มเฉพาะไม่เห็นด้วย 2 กลุ่ม เพราะทนายความ 5 ปียังถือว่าไม่มีประสบการณ์มากเพียงพอ

ประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะว่าให้มีการกำหนดค่านิยมคำว่า “ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส” เพราะเห็นว่าจะทำให้ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีได้รับการคุ้มครอง และเสนอจะต้องได้รับเงินเดือน เงินพิเศษ ให้มีสิทธิอื่น ๆ เช่นเดียวกับทนายความสาธารณะและการเข้ามาเป็นทนายความสาธารณะต้องมีมาตรฐานที่สูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มผสม 1 กลุ่มมีข้อเสนอแนะว่าทนายความสาธารณะต้องมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพต่อชุมชน ลดช่องว่างการช่วยเหลือประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ให้เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ทนายความสาธารณะเป็นขั้นตอน ระบบองค์กรความรู้ให้มีความเท่าเทียมกันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
1. คำนียาม “ทนายความสาธารณะ” หมายถึง ทนายความที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นของการเรียกร้องความยุติธรรมจนถึงที่สุดกระบวนการยุติธรรม	4	4
2. สถานะของทนายความสาธารณะ “เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ”	4	4
3. หน่วยงานสังกัด		
3.1 สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	0	0
3.2 กระทรวงยุติธรรม	4	4

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
3.3 ศาลยุติธรรม	0	0
4. รูปแบบองค์กรสำนักงานทนายความสาธารณะ		
4.1 กระทรวงยุติธรรม	3	2
4.2 ฝ่ายทนายความสาธารณะสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	0	0
4.3 ฝ่ายในสำนักงานศาลยุติธรรม	0	0
4.4 เป็นองค์การอิสระ	1	2
5. การกำกับดูแล		
5.1 คณะกรรมการทนายความสาธารณะ	3	3
1) ประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	3	2
2) สัดส่วนกรรมการ		
- เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม	3	3
- อัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด	2	2
- ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	2	3
- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	2	2
- ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน	3	2
- ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน	3	3
- นายกเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์	1	2
- นายกสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์	3	3
- ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมายมหาชน, สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม, สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน	3	3
5.2 กรรมการและเลขานุการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	3	3
6. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทนายความสาธารณะ		
6.1 กำหนดนโยบายการให้บริการทนายความสาธารณะ	4	4
6.2 ตรวจสอบการดำเนินการของทนายความสาธารณะ	4	4
6.3 ออกกฎว่าด้วยการดำเนินการของทนายความสาธารณะ	4	4

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
6.4 ดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	4	4
6.5 ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจากการปฏิบัติงานของทนายความสาธารณะ	4	4
6.6 ส่งเสริมการพัฒนาการให้บริการของทนายความสาธารณะ	4	4
6.7 พิจารณาความดีความชอบแก่ทนายความสาธารณะ	2	4
6.8 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ	4	4
7. การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ		
7.1 การสอบคัดเลือก	4	4
7.2 การโอนจากตำแหน่งนิติกรประจำหน่วยงานรัฐ	2	3
7.3 การโอนจากนักวิชาการสาขานิติศาสตร์ที่มีประสบการณ์ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป	2	3
7.4 การเป็นทนายความวิชาชีพ เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป	2	3
8. คุณสมบัติทนายความสาธารณะ		
8.1 มีสัญชาติไทย	4	4
8.2 อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์	4	2
8.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	4	4
8.4 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี	4	4
8.5 ไม่เป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว	4	3
8.6 ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	4	4
8.7 ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา	4	4
8.8 ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ	4	4
9. ขอบเขตภาระหน้าที่		
9.1 ทนายความชั้นสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/1	4	4
9.2 ทนายความชั้นศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/1 , มาตรา 173	4	4

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
1) ศาลชั้นต้น		
2) ศาลชั้นอุทธรณ์	4	4
3) ศาลชั้นฎีกา	4	4
10. สิทธิประโยชน์ของนายความสาธารณะ	4	4
10.1 เป็นข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานราชการ ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน หรือ พนักงานราชการ		
10.2 ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง การปรับเงินเดือน ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. 2551	4	3
10.3 มีสิทธิได้รับเงินรางวัลค่าตอบแทนพิเศษ	4	4
11. ความรับผิด		
11.1 พรบ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 8(5) มาตรา 102 วรรคแปด ซึ่งได้รับการอนุมัติจากกรม.ออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพรบระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535	4	4
11.2 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	4	4
11.3 พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562	4	4
11.4 พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2554	4	4
12. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ	2	1

2. การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบทนายความสาธารณะ

ปัญหาที่รัฐจัดทนายความอาสาในชั้นสอบสวนซึ่งในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และทนายความขอแรงในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรมจากผลการวิจัยพบว่ายังมีวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทนายความอย่างต่อเนื่องสามารถดำเนินการไปได้และเป็นไปตามหลักการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมก็คือการจัดให้มีทนายความสาธารณะสังกัดองค์กรทนายความเพื่อช่วยแบ่งเบาหน้าที่ของทนายความอาสาในชั้นสอบสวนและทนายความขอแรงในชั้นศาล โดยที่การจะจัดตั้งทนายความสาธารณะตามแนวคิดนี้จำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยรองรับ ดังนั้นการวิจัยจึงได้

นำคำตอบที่ได้มาจากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยในการค้นหาคำตอบจนกระทั่งได้ข้อค้นพบถึงรูปแบบของทนายความสาธารณะจึงนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายว่าด้วยทนายความสาธารณะเพื่อเป็นต้นแบบของกฎหมาย

กฎหมายที่จัดทำนี้เป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่นำมาใช้บังคับ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำคือ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 หลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย

การจัดทำกฎหมายนั้นมีพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายตามหมวด 3 การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย มาตรา 21 ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ 9 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่เป็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 1 ว่าด้วยเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของปวงชนชาวไทย มาตรา 4 บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ซึ่งกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะ เป็นการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล จึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนชัดเจน

(2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 25 บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” ซึ่งกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะเป็นการคุ้มครองผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพเพื่อใช้สิทธิทางศาล มาตรา 26 บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตาม

เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการ จำกัดสิทธิไว้ด้วย” ซึ่งกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ ของบุคคล จึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนชัดเจนและไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เป็นการเพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

การที่จะมีทนายความสาธารณะให้การคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมจะ กระทำมิได้จึงต้องมีกฎหมายกำหนดไว้แล้ว โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือ สังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 29 บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่า บุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” ทำให้จะต้องมี การกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ที่ต้องสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ มีความผิด

(3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบาย แห่งรัฐ มาตรา 68 วรรคหนึ่ง “ที่กำหนดให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรม ทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร” “ซึ่งการกำหนดการบริหารงาน ในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม นำไปสู่การให้ประชาชนเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมโดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร และ มาตรา 68 วรรค สอง “ที่กำหนดให้รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ภาครัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถ ปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ” และวรรคสาม “ที่กำหนดให้ รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมรวมถึงการจัดหาทนายความให้” ซึ่งการกำหนดมาตรการคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ภาครัฐและยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในกระบวนการยุติธรรมนำไปสู่กฎหมายทนายความ สาธารณะก็ได้มีการนำหลักการกำหนดค่านิยาม สถานะ หน่วยงานสังกัด รูปแบบองค์กร การกำกับ

ดูแลโดยคณะกรรมการ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การได้มาซึ่งทนายความสาธารณะ
คุณสมบัติ ขอบเขตภาระหน้าที่ สิทธิประโยชน์ ความรับผิดชอบ

(4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 วรรคหนึ่ง “ที่กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือ การประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง” ซึ่งเป็นการกำหนดการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย กล่าวคือ รัฐพึงต้องจัดให้มีกฎหมายเพียง เท่าที่จำเป็นเพื่อให้กฎหมายที่จะบังคับใช้ไม่ก่อให้เกิดภาระกับประชาชนเกินสมควร โดยกฎหมายทนายความสาธารณะ มีหลักเกณฑ์เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีข้อเสนอในการปฏิรูปประเทศ กำหนดให้มีกฎหมายทนายความสาธารณะอย่างชัดเจน และเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ การกำหนด เง้าภาพในการทำภารกิจ ความจำเป็นในการตรากฎหมาย ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า ความพร้อมของรัฐ หน่วยงานที่รับผิดชอบ วิธีการทำงานและการตรวจสอบ และอำนาจในการตราอนุวัติ

วรรคสอง “ที่กำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับ ฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการ ตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนา กฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป” ซึ่งเป็นการกำหนดการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องก่อนการตรากฎหมาย และทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องก่อนการตรากฎหมาย และทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย โดยเฉพาะ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตราพระราชบัญญัติทุกฉบับ ซึ่งในกรณีที่เป็น การเสนอกฎหมายทนายความสาธารณะ โดย คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอนั้น ย่อมมีการรับฟังความคิดเห็นโดยหน่วยงานผู้ปฏิบัติและเป็นเจ้าของ

วรรคสาม “ที่กำหนดให้รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมาย เฉพาะกรณีจำเป็น พึงกำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาใน

การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญา เฉพาะความผิดร้ายแรง” ซึ่งเป็นการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมายทนายความสาธารณะที่ใช้ระบบ คณะกรรมการว่าจะออกกฎหมายได้เฉพาะกรณีที่เป็น ส่วนการกำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและให้มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการให้ชัดเจน และการกำหนดโทษ ทางอาญาในกฎหมายนั้น ให้กำหนดเฉพาะกรณีที่ร้ายแรง

(5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐ จัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับมาตรา 257 กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อความเป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อจัด ความเหลื่อมล้ำ มาตรา 258 กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูป ค. ด้านกฎหมาย มีกลไกในการดำเนินการ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ มาตรา 259 กำหนดให้ทำการปฏิรูปประเทศเพื่อ การพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยจะต้องดำเนินการปฏิรูปอย่าง ต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูป ด้านกฎหมาย และด้านกระบวนการ ยุติธรรม และมาตรา 270 กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ

2) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายในการพัฒนาการ บริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐให้หลักประกันเรื่องกระบวนการยุติธรรม

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะ มีความสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้ง กับพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 7 กำหนดให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มาตรา 5 กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มาตรา 6 กำหนดให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ประเทศในด้านต่าง ๆ มาตรา 7 กำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศต้องประกอบด้วย แผน ขั้นตอน กำหนดระยะเวลา การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบ ผลสัมฤทธิ์ การเสนอ ให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย มาตรา 8 กำหนดให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม มาตรา 11 กำหนดให้การจัดทำร่างแผนปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน มาตรา 32 กำหนดให้ทำรายงานเสนอผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ข้อ 6 ที่กำหนดแผนปฏิรูปประเทศ (3) เพื่อให้ สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันขจัดความเหลื่อมล้ำ ข้อ 8 รายละเอียด

ในร่างแผนต้องระบุเรื่อง ประเด็น ขั้นตอนการดำเนินการ ข้อเสนอแนะ ข้อ 9 ในการจัดทำร่างแผน ปฏิรูปประเทศให้คณะกรรมการปฏิรูปรายงานผลและเสนอแนะต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ฉบับวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ข้อ 4.4.1 สร้างความเสมอภาค โดยการปรับแก้กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ ลดความเหลื่อมล้ำ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อ 6.6 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับข้อบังคับและข้อตกลงระหว่างประเทศ

นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล นโยบายข้อ 3 การลดความเหลื่อมล้ำ ของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ นโยบายข้อ 10 การส่งเสริมการบริหาร ราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล จัดระเบียบอัตรากำลังและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ ยกระดับสมรรถนะหน่วยงานรัฐ และนโยบายข้อ 11 ปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จัดตั้งองค์กรปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ปรับปรุงระบบการช่วยเหลือทางกฎหมายและค่าใช้จ่ายแก่ ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยเข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่าย รวดเร็ว

3) ต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะ กำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้ กฎหมายให้ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพภายใต้หลักนิติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) ในหลักการประสิทธิภาพและหลักนิติธรรม

4) การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับ สภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการระแ ก่ประชาชนกฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะถือเป็นกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมที่บัญญัติขึ้น แก้ไขกฎหมายที่มีอยู่เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีหรือผู้ด้อยโอกาส โดยมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และกฎหมายไม่มีลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนจนเกินสมควร ในทางกลับกัน ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วย ทนายความสาธารณะถือเป็นกฎหมายที่บัญญัติให้มีความชัดเจนในการนำกำหนด องค์กร สถานะ หน้าที่ ความรับผิดชอบไปใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคู่กรณีหรือผู้ด้อยโอกาส เพื่อความเหลื่อมล้ำที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน

5) ไม่ใช่ระบบอนุญาต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติหรือ ประชาชนหรือมีกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่ต้องมีระบบอนุญาต การ กำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณาขึ้นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึง

หลักการและสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยนายความสาธารณะเป็นกฎหมายที่กำหนดการมีส่วนร่วมของนายความในงานยุติธรรมคดีอาญาตามแนวความคิดนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างต่อเนื่องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และมีการคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสที่มีความเหมาะสม โดยปรากฏอยู่ในร่างกฎหมายค่านิยาม

6) ไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่น่าระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยนายความสาธารณะเป็นกฎหมายที่ไม่ได้มีการใช้ระบบคณะกรรมการมาใช้ในกำหนดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส

7) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยนายความสาธารณะไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

8) การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(2) เป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผล
กฎหมายต้นแบบว่าด้วยนายความสาธารณะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับนายความที่รัฐจัดหาให้ประชาชนผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในด้านงานกระบวนการยุติธรรมคดีอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความยุติธรรมให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

9) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ยังไม่ปรากฏถึงกฎเกณฑ์ตามกฎหมายอื่น
จากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในคดีอาญานั้น พบว่าการตรวจสอบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยนายความสาธารณะ ตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายเพื่อตรวจสอบ

ความจำเป็นในการตรากฎหมายทั้ง 9 หลักการนี้ พบว่าไม่ได้ขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ทั้ง 9 ข้อแต่อย่างใด

2.2 โครงสร้างรูปแบบกฎหมายนายความสาธารณะ

ร่างพระราชบัญญัตินายความสาธารณะมีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 25 มาตรา แบ่งเป็น 7 หมวด บทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 5)

หมวด 2 สำนักงานนายความสาธารณะ (มาตรา 6 - มาตรา 9)

หมวด 3 คณะกรรมการนายความสาธารณะ (มาตรา 10 - มาตรา 15)

หมวด 4 คุณสมบัตินายความสาธารณะ (มาตรา 16 - มาตรา 18)

หมวด 5 อำนาจและหน้าที่นายความสาธารณะ (มาตรา 19)

หมวด 6 สิทธิประโยชน์นายความสาธารณะ (มาตรา 20 - 24)

หมวด 7 บทเฉพาะกาล (มาตรา 25)

2.3 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยนายความสาธารณะ พ.ศ.

หลักการและเหตุผล

โดยเหตุที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชนในคดีอาญา โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การจัดหาทนายความให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมจึงมีความจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเป็นอำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะในคดีอาญาซึ่งเป็นคดีที่มีอัตราโทษที่จำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ประชาชน อาทิตนายความที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ตั้งแต่เริ่มต้นการเรียกร้องความยุติธรรมจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายใช้ทนายความสาธารณะต้องออกเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ จึงเป็นการยืนยันให้ตรงตามหลักการทางกฎหมายที่ว่าหากมีการตรากฎหมายเพื่อออกมาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งจะมีส่วนของรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดหาทนายความให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอันเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ด้วยการตราเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยทนายความสาธารณะ เป็นการจัดทำร่างกฎหมายทนายความสาธารณะ เป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชนในคดีอาญาด้วยการจัดหาทนายความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยตั้งแต่เริ่มต้นการเรียกร้องความยุติธรรมจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ปรากฏ ซึ่งยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่นำมาใช้บังคับโดยกฎหมายต้นแบบที่จัดทำขึ้นมานี้มีโครงสร้างร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 25 มาตรา แบ่งเป็น 7 หมวด บทเฉพาะกาล ดังนี้

ตารางที่ 5.4 ร่างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายต้นแบบทนายความสาธารณะ พ.ศ. พร้อมหลักการและเหตุผล

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.”	พระราชราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับกำหนดระยะเวลา 180 วันสำหรับการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานและเพื่อให้หน่วยงานดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้
3	ในพระราชบัญญัตินี้ “สำนักงานทนายความสาธารณะ” หมายความว่า เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา “ทนายความสาธารณะ” หมายความว่า ทนายความของรัฐที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือ	เพื่อให้พระราชบัญญัตินี้สามารถบังคับใช้ได้ โดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับอื่น และเพื่อรัฐจัดหาทนายความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ผู้ด้อยโอกาส ตั้งแต่เริ่มต้นการเรียกร้องความยุติธรรมจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา</p> <p>“ผู้ยากไร้” หมายความว่า คนจนหรือบุคคลที่มีรายได้น้อยเพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตตามความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำที่ทุกคนในสังคมควรได้รับ</p> <p>“ผู้ด้อยโอกาส” หมายความว่า ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนและได้รับผลกระทบด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม</p> <p>“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการทนายความสาธารณะ</p>	
4	<p>ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>	<p>เพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม</p>
<p>หมวด 1</p> <p>บททั่วไป</p>		
5	<p>ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส</p> <p>(2) สนับสนุนให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและความเสมอภาคของบุคคล</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบรวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(3) ศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งให้ความรู้และฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(4) เสนอบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานทนายความสาธารณะ เรื่ององค์กรทนายความสาธารณะไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วแต่กรณี</p>	
หมวด 2 สำนักงานทนายความสาธารณะ		
6	<p>สำนักงานทนายความสาธารณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการทนายความสาธารณะ และทนายความสาธารณะ โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ และเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่ทนายความสาธารณะดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน</p> <p>(2) ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องานในหน้าที่หรือทำให้ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความสาธารณะ</p> <p>(3) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาสถาบันประ โยชน์ของรัฐและประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส</p> <p>(4) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของทนายความสาธารณะ</p>	<p>เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนพึงได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชน และให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	(5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของทนายความสาธารณะ	
7	<p>ให้สำนักงานทนายความสาธารณะ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของทนายความสาธารณะ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของทนายความสาธารณะ</p> <p>(2) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของทนายความสาธารณะ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนและประเพณีปฏิบัติของทางราชการ</p> <p>(3) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของทนายความสาธารณะ</p>	เพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมดูแล บริหารจัดการในการช่วยเหลือประชาชน ผู้ยากไร้ หรือผู้ด้อยโอกาส
8	การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานทนายความสาธารณะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม	เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่หลักนิติธรรมที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
9	การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง	เพื่อกำหนดให้ได้รับการแต่งตั้งและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. 2551
หมวด 3 คณะกรรมการทนายความสาธารณะ		
10	<p>ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการทนายความสาธารณะประกอบด้วย</p> <p>(1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ</p>	เพื่อให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง และมีการแบ่งสัดส่วนของคณะกรรมการอย่าง

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ</p> <p>(3) เลขธิการสำนักงานศาลยุติธรรม</p> <p>(4) อัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>(5) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p> <p>(6) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(7) ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน</p> <p>(8) ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(9) นายกเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์</p> <p>(10) นายกสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์</p> <p>(11) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมาย สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน เป็นกรรมการ</p> <p>(12) อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นกรรมการและเลขานุการ</p>	ชัดเจน
11	<p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์</p> <p>(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>(4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(5) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะกระทำผิดวินัย</p> <p>(6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(7) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สิน</p>	เพื่อเป็นการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะมาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ	
12	<p>การพ้นตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>(1) ครบวาระ การดำรงตำแหน่ง</p> <p>(2) ตาย</p> <p>(3) ลาออก</p> <p>(4) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่</p> <p>กรณีที่กรรมการพ้นตำแหน่งตามวาระให้กลับมาเป็นกรรมการอีกสามารถทำได้</p>	<p>เพื่อกำหนดวาระการพ้นตำแหน่ง และกำหนดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของกรรมการ</p>
13	<p>คณะกรรมการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนดนโยบาย แนวทางในการบริหารงานยุติธรรม คดีอาญาเพื่อการคุ้มครองสิทธิการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำนโยบายและแนวทางในการบริหารงานยุติธรรม คดีอาญาไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ทนายความสาธารณะ</p> <p>(2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากฎหมาย พัฒนากระบวนการยุติธรรมและรายงานต่อรัฐมนตรี</p> <p>(3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความจำเป็นและเหมาะสม</p> <p>(4) พิจารณาการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ของทนายความสาธารณะ</p> <p>(5) พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี</p> <p>(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ</p>	<p>เพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ ด้านนโยบาย การติดตาม การประเมินผล การแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ หรือ คณะทำงานของกรรมการ</p>
14	<p>การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม</p>	<p>เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของ กรมคุ้มครองสิทธิและ</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานหรือให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p>	<p>เสรีภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานภายในทุกภาคส่วนในการปฏิบัติการเพื่อให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิแก่ประชาชนที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>
15	<p>ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน และประโยชน์อื่น ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง</p>	<p>เพื่อประโยชน์ตอบแทนผู้มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยประชุม</p>
<p>หมวด 4</p> <p>คุณสมบัติทนายความสาธารณะ</p>		
16	<p>ทนายความสาธารณะ จะต้องมียุทธสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ (3) เป็นผู้เต็มใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (4) เป็นผู้มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม มีความเสียสละ พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือและดำเนินการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสด้วยความบริสุทธิ์ใจ (5) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (6) เป็นสามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา (7) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญว่าความคดีอาญาไม่น้อยกว่า 20 คดี 	<p>เพื่อกำหนดให้มีคุณสมบัติที่มีลักษณะให้มีความชัดเจน</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
17	<p>ทนายความสาธารณะ จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี</p> <p>(2) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว</p> <p>(3) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(4) ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา</p> <p>(5) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ</p>	<p>เพื่อกำหนดให้มีลักษณะต้องห้ามให้มีความชัดเจน</p>
18	<p>ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทนายความสาธารณะ</p> <p>(2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการทนายความสาธารณะ</p> <p>(3) กำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครสอบคัดเลือก สมัครทดสอบความรู้ และสมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทนายความสาธารณะ</p>	<p>เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนด้วยความเสมอภาค</p>
<p>หมวด 5 อำนาจหน้าที่ของทนายความสาธารณะ</p>		
19	<p>ทนายความสาธารณะมีอำนาจและหน้าที่ในคดีอาญาดังต่อไปนี้</p>	<p>เพื่อเป็นหลักและวิธีปฏิบัติราชการ บทบาท และหน้าที่</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(1) มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามที่อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมอบหมาย</p> <p>(2) เข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนในคดีอาญาที่ผู้ต้องหาร้องขอ ต่อพนักงานสอบสวน ถึงชั้นพิจารณาคดีอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(3) เข้าร่วมพิจารณาคดีอาญาในการไต่สวนมูลฟ้อง</p>	ของข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
หมวด 6 สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ		
20	สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ ดังต่อไปนี้ (1) ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกราชการ (2) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (3) ค่าเบี้ยประชุม (4) ค่าตอบแทนออกจากราชการโดยไม่มีความคิด	เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ทำหน้าที่เป็นทนายความสาธารณะ
21	มีสิทธิโยกย้ายสังกัดสำนักงานทนายความสาธารณะไปหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมได้	เพื่อเป็นสวัสดิการและแรงจูงใจ
22	กรณีทนายโดยธรรมสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นทนายความสาธารณะจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ	เพื่อประโยชน์เกื้อกูลสร้างขวัญและกำลังใจ
23	กรณีได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้นจะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง	เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
24	มีสิทธิได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถ
หมวด 7 บทเฉพาะกาล		
25	ให้สำนักงานทนายความสาธารณะเป็นหน่วยงานในสังกัดกรม คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และให้จัดตั้งภายใน 180 วันเมื่อกฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	เพื่อให้มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะ

ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ. นี้ได้นำไปสู่การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และทนายความ

3. การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) เป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยที่มีหลักการในการนำเอา คำตอบที่ได้จากการวิจัยมาเสนอให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการรับฟังและวิพากษ์ (Comment) ผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อการ ปรับปรุงแก้ไขให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ได้จัดทำการสัมมนารับฟังความคิดเห็น เมื่อวันศุกร์ที่ 30 ตุลาคม 2563 ณ ห้องเธียเตอร์ ชั้น 3 อาคาร 40 ปีศรีปทุม มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา 09.00 น - 12.00 นาฬิกา มีผู้เข้าร่วม Hearing จำนวน 44 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.6)

ภาพประกอบที่ 5.6 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ในการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นนั้นประชาชนที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นได้ร่วมวิพากษ์ (Comment) และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้คำตอบที่

สมบูรณ์มากที่สุดเพื่อเสนอเป็น ต้นแบบของพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ. ที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีกระบวนการดำเนินการ Hearing ดังต่อไปนี้

กระบวนการจัดทำ Hearing มีขั้นตอน คือ

1) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตาม Power Point (คูภาคผนวก) โดยมีสาระสำคัญ คือ ความเป็นมาของปัญหาที่นำไปสู่การทำวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วัตถุประสงค์การทำ Hearing วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาที่วิจัยประกอบด้วยกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับทนายความสาธารณะ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 ระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กำหนดทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และทนายความขอแรงใช้บังคับด้วยการออกกฎหมายในระดับระเบียบนั้น ได้สร้างปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากการออกระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 พ.ศ. 2548 ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้จำเลยในการไต่สวนมูลฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/1 พ.ศ. 2562 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. 2550 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทนายความสาธารณะ ได้แก่ ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 และกฎหมายต่างประเทศประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย United States Constitution ,Criminal Justice Act of 1964 , Criminal Justice Act 2003 , Justice for All Act of 2004 , Federal Rules of Criminal 2015 สหราชอาณาจักรมีกฎหมาย Legal Aid Act 1988 , Access to Justice Act 1999, The Criminal Defense Service Act 2006, The Criminal Procedure Rules 2010, The Courts Act 2003 ญี่ปุ่นมีกฎหมาย The Constitution of Japan Act 1946, The Code of Criminal Instruction of 1880, The Panel Code of 1947, The Code of Criminal Procedure of 1948

ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะที่นำเสนอเพื่อการวิพากษ์

(1) ส่วนแรก เป็นการบัญญัติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เพื่อกล่าวถึงช่วงเวลาใช้บังคับ โดยกำหนดไว้ให้เริ่มบังคับหลังจากที่มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เตรียมเพื่อการบังคับตามกฎหมาย มีบทนิยามเพื่ออธิบายความหมาย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(2) หมวด 1 บททั่วไป เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความชัดเจนว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส (มาตรา 5)

(3) หมวด 2 สำนักงานทนายความสาธารณะ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ควบคุมดูแล บริหารจัดการในการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส (มาตรา 6 - มาตรา 9)

(4) หมวด 3 คณะกรรมการทนายความสาธารณะ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการคณะหนึ่ง และมีการแบ่งสัดส่วนของคณะกรรมการอย่างชัดเจน และเพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ ด้านนโยบาย การติดตาม การประเมินผล การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานของกรรมการ (มาตรา 10 - มาตรา 15)

(5) หมวด 4 คุณสมบัติทนายความสาธารณะ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้มีคุณสมบัติที่มีลักษณะให้มีความชัดเจน

(6) หมวด 5 อำนาจและหน้าที่ทนายความสาธารณะ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักและวิธีปฏิบัติราชการ บทบาท และหน้าที่ของข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (มาตรา 19)

(7) หมวด 6 สิทธิประโยชน์ทนายความสาธารณะ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมและจูงใจให้ทำหน้าที่เป็นทนายความสาธารณะ (มาตรา 20 - 24)

(8) หมวด 7 บทเฉพาะกาล เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะ (มาตรา 25)

คำตอบจากข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะนั้น การวิจัยสรุปสาระสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายต้นแบบที่ได้จัดทำ ดังปรากฏตามตารางที่ 5.5 (ดูตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 ผลจากการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายที่ผู้วิจัยแก้ไข

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
1. เพิ่มคำนิยาม มาตรา 3	เพิ่มเนื้อหาสาระ ดังนี้ “ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความ สาธารณะ “พนักงาน” หมายความว่า พนักงาน ของสำนักงานทนายความสาธารณะ “ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของ สำนักงานทนายความสาธารณะ “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรี ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	เพิ่มคำนิยามศัพท์ ในมาตรา 3 อีก หลายคำเพื่อให้เกิดความชัดเจน อาทิ ผู้อำนวยการ พนักงานลูกจ้าง และ รัฐมนตรี
2. เพิ่มมาตรา 5	มาตรา 5 ตัดเนื้อหาสาระออกทั้ง มาตรา และเพิ่มเนื้อหาสาระทั้ง มาตรา	ในการแสดงความคิดเห็นกล่าวว่า เพื่อส่งเสริมให้มีองค์กรที่มีความ เป็นอิสระ คล่องตัวสูงในการบริการ จัดการ มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการทำหน้าที่ ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ โดยมีรายได้จากเงิน อุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้จาก งบประมาณแผ่นดิน ทรัพย์สิน อุดหนุนจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ภายในและต่างประเทศ เพื่อการ พัฒนาการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ
3. เพิ่มมาตรา 6	จากเดิมมาตรา 6 ตัดเนื้อหาสาระ ออกทั้งมาตรา และเพิ่มเนื้อหาสาระ ทั้งมาตรา	ในการแสดงความคิดเห็นกล่าวว่า เพื่อให้มีสถานที่ส่วนกลางทำหน้าที่ บริการจัดการเป็นไปด้วยความ สะดวกรวดเร็ว

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
4. อำนาจและหน้าที่ มาตรา 5	จากเดิมมาตรา 5 แก้ไขเป็นมาตรา 7 ตัดเนื้อหาสาระให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีอำนาจและหน้าที่ ออก กำหนดให้สำนักงานทนายความ สาธารณะมีอำนาจและหน้าที่	จากเดิมมาตรา 5 ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ทำหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพยัง ไม่มีความพร้อมในการทำหน้าที่ เนื่องจากไม่มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และมีภาระงานจำนวนมาก จึงเห็น ควรให้เป็นองค์กรอิสระ สังกัด กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจและ หน้าที่
5. อำนาจหน้าที่งาน ธุรการ มาตรา 6 (3)	จากเดิมมาตรา 6 (3) แก้ไขเป็น มาตรา 8 (3) ตัดเนื้อหาสาระการ รักษาผลประโยชน์ของรัฐและ ประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ออกทั้งหมด	จากเดิมมาตรา 6 (3) ให้ความ ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการ อำนวยความยุติธรรม การรักษา ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่า คำว่าประชาชนผู้ยากไร้หรือ ผู้ด้อยโอกาสควรตัดออกไปเพราะ ไม่อย่างนั้นจะเกิดช่องว่างว่าการทำ หน้าที่ของทนายความถ้าคุณไม่ รักษาผลประโยชน์ของลูกความ อาจจะเป็นเหตุให้เกิดการฟ้องร้อง คดีได้ เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของ สำนักงานทนายความสาธารณะต้อง เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และหลักนิติธรรม

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
6. อำนาจหน้าที่สำนักงานทนายความ สาธารณะ มาตรา 7	จากเดิมมาตรา 7 <i>แก้ไขเป็น</i> มาตรา 9 เพิ่มเนื้อหาสาระ <i>(4) ว่าจ้างหรือมอบหมายให้บุคคล ทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ ของสำนักงานทนายความสาธารณะ (5) ปฏิบัติการอื่นตามที่ พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ทนายความสาธารณะหรือตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย</i>	จากเดิมมาตรา 7 ผู้วิจัยมีเจตนา เสนอให้สำนักงานทนายความ สาธารณะ มีอำนาจและหน้าที่ กำหนดนโยบาย ควบคุม และ บริหารงาน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนและประเพณี ปฏิบัติของทางราชการ บริหาร จัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของ ทนายความสาธารณะ ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่าจะต้องมีการว่าจ้างพนักงาน ราชการเพื่อที่จะมีความยืดหยุ่นใน การทำงานเพราะบางสิ่งบางเรื่อง จะต้องออกไปช่วยเหลือผู้ยากไร้ หรือผู้ด้อยโอกาสโดยทันที
7. คณะกรรมการ มาตรา 10	จากเดิมมาตรา 10 <i>แก้ไขเป็น</i> มาตรา 12 ตัดเนื้อหาสาระ (1) ออก ทั้งหมด เพิ่มเนื้อหาสาระ (9) <i>ผู้แทนเนติ บัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์ เพิ่มเนื้อหาสาระ (11) ให้ ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความ สาธารณะเป็นกรรมการและ เลขานุการ</i>	จากเดิมมาตรา 10 ให้มี คณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการทนายความสาธารณะ ประกอบด้วย (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการ ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่าการที่ให้นายกรัฐมนตรีมาเป็น ประธานกรรมการนั้น ความเป็นจริง แล้วจะไม่ใช่นายกรัฐมนตรีก็ได้ เพราะ นายกรัฐมนตรีก็บุคคลสำคัญ ในคณะรัฐมนตรีมีภารกิจมากซึ่ง อาจจะไม่สามารถเข้ามาปฏิบัติ

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
		<p>หน้าที่ได้</p> <p>(9) นายกเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์</p> <p>ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่านายกเนติบัณฑิตยสภา คือประธานศาลฎีกาตรงนี้ไม่น่าจะนำมาระบุไว้ เพราะว่ามีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมอยู่แล้ว เนื่องจากประธานเป็นนายกรัฐมนตรี กรรมการจะเป็นประธานศาลฎีกาไม่ได้ ดังนั้นน่าจะเปลี่ยนเป็น ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภาจะเป็นการดีกว่า</p> <p>(12) อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่า เพื่อให้สอดคล้องกับคำนิยามให้ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความ สาธารณะเป็นกรรมการและเลขานุการ</p>
8. มาตรา 13	<p>จากเดิมมาตรา 13 แก้ไขเป็น มาตรา 15 (2) ตัดเนื้อหาสาระรัฐมนตรี</p> <p>เพิ่มเนื้อหาสาระ (2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากฎหมาย พัฒนาระบบการยุติธรรมและรายงานต่อคณะรัฐมนตรี</p>	<p>จากเดิมมาตรา 13 คณะกรรมการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากฎหมาย พัฒนาระบบการยุติธรรมและรายงานต่อรัฐมนตรี</p> <p>ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่า คณะกรรมการทนายความสาธารณะ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด (7) กำหนดกรอบอัตรากำลัง ระยะเวลา การจ้าง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และ ประโยชน์ตอบแทนอื่น ของ ผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด</p> <p>เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด (8) ออก ระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ อยู่แล้ว ดังนั้น การติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากฎหมาย พัฒนาระบบการยุติธรรมและ ควรรายงานต่อคณะรัฐมนตรี</p> <p>ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่าควรให้คณะกรรมการกำหนด อัตรากำลัง ระยะเวลาการจ้าง เงินเดือน ค่าจ้างและค่าตอบแทนผู้ อำนวยการ</p> <p>ในการแสดงความเห็นมีการกล่าว ว่าควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการ ออกระเบียบต่าง ๆ ตาม พระราชบัญญัตินี้ เพื่อเปิดช่องให้ สามารถออกระเบียบในการกำหนด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการ ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน</p>
9. มาตรา 18	<p>จากเดิมมาตรา 18 แก้ไขเป็น มาตรา 20 ให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ทนายความสาธารณะมีอำนาจและ หน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการ สมัครงานและวิธีการสอบ คัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงาน</p>	<p>จากเดิมมาตรา 18 ในการแสดงความ คิดเห็นมีการกล่าวให้ตัดเนื้อหา สาระสำคัญของคำว่า อธิบดีกรม คຸ້ມครองສິດທິและเสรีภาพออกและ เพิ่มเดิมคำว่า ผู้อำนวยการสำนักงาน ทนายความสาธารณะ เพื่อให้ สอดคล้องกับคำนิยามในมาตรา</p> <p>จากเดิมมาตรา 18 (1) กำหนด</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>ทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทนายความสาธารณะ</p> <p>(2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นพนักงานทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานทนายความสาธารณะ</p> <p>(3) กำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครสอบคัดเลือก สมัครทดสอบความรู้ และสมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นพนักงานทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทนายความสาธารณะ</p> <p>เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด (4) บริหารงานของสำนักงานทนายความสาธารณะตามกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบและมติของคณะกรรมการ</p> <p>เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด (5) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน</p> <p>เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด (6) บรรจุแต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจนให้พนักงานหรือ</p>	<p>หลักเกณฑ์และวิธีการสมัคร หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ หรือพนักงานราชการ</p> <p>(2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ ในการแสดงความคิดเห็นมีการกล่าวหา ให้เพิ่มเติม คำว่า พนักงานราชการ</p> <p>(3) กำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครสอบคัดเลือก สมัครทดสอบความรู้ และสมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ การในการแสดงความคิดเห็นมีการกล่าวหา ให้เพิ่มเติม คำว่า พนักงานราชการ</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>ถูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่ข้อบังคับคณะกรรมการกำหนด</p> <p>เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด (7) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานทนายความสาธารณะโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ</p>	
10. มาตรา 19	<p>จากเดิมมาตรา 19 <i>แก้ไขเป็น มาตรา 21 (1) ตัดเนื้อหาสาระ คำว่า อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ออก</i></p> <p><i>เพิ่มเนื้อหาสาระ (1) มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามที่มีอำนาจการสำนักงานทนายความสาธารณะมอบหมาย</i></p>	<p>จากเดิมมาตรา 19 ผู้วิจัยมีเจตนาเสนอให้ทนายความสาธารณะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามที่อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมอบหมาย</p> <p>ในการแสดงความคิดเห็นมีการกล่าวว่า เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมตามมาตรา 3 ดังนั้นควรกำหนดให้ทนายความสาธารณะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามที่มีอำนาจการสำนักงานทนายความสาธารณะมอบหมาย</p>
11. มาตรา 20 - 22	<p>จากเดิมมาตรา 20 - 22 ตัดเนื้อหาสาระออกทั้งหมด</p>	<p>จากเดิมมาตรา 20 - 22 ผู้วิจัยมีเจตนาเสนอสิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ทำหน้าที่เป็นทนายความสาธารณะ</p> <p>การในการแสดงความคิดเห็นมีการกล่าวว่า สิทธิประโยชน์ที่ควรจะมีเขียนไว้จะต้องเป็นสิทธิเฉพาะของตำแหน่งนี้ถ้าสิทธิไหนที่เป็นระเบียบข้าราชการพลเรือนที่</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
		ตำแหน่งอื่นมีอยู่แล้วก็ไม่ต้องเขียนซ้ำว่าเดี๋ยวนี้อันนี้เพราะการที่เขียนให้หมดในหมวดนี้ในหมวดของสิทธิ์ต่าง ๆ เขียนยากแต่พอเขียนไปแล้ว ยกตัวอย่างเช่น หากสิทธิ์ข้าราชการพลเรือนมี 110 แต่ระบุไป 20 สิทธิ์ ปัญหาที่จะเกิดก็คือสิทธิ์อื่น ๆ ทนายความสาธารณะจะไม่มีสิทธิได้เพราะเขียนไว้ในกฎหมายเฉพาะ ตรงนี้เป็นข้อเสนอเพิ่มเติม
12. มาตรา 25	จากเดิมมาตรา 25 แก้ไขเป็น มาตรา 24 ตัดเนื้อหาสาระ คำว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพออก เพิ่มเนื้อหาสาระให้สำนักงานทนายความสาธารณะเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และให้จัดตั้งภายใน 180 วันเมื่อกฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	จากเดิมมาตรา 25 ผู้วิจัยมีเจตนาเสนอให้สำนักงานทนายความสาธารณะเป็นหน่วยงานในสังกัดกรม คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม การในการแสดงความคิดเห็นมีการกล่าวว่าเมื่อกำหนดให้สำนักงานทนายความสาธารณะเป็นองค์กรอิสระ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ควรเขียนให้สอดคล้องกับหน่วยงานสังกัด
13. เพิ่มเติม มาตรา 25	มาตรา 25 เพิ่มเนื้อหาสาระทั้งหมด	การในการแสดงความคิดเห็นมีการกล่าวว่าให้เพิ่มเติม มาตรา 25 เพื่อให้มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะในทุกภาค

ผลของการวิพากษ์การวิจัยได้นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายต้นแบบทนายความ
 สาธารณะในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

(1) เพิ่มคำนิยาม ตามมาตรา 3

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความสาธารณะ

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสำนักงานทนายความสาธารณะ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสำนักงานทนายความสาธารณะ

(2) บทบัญญัติ มาตรา 5 “ให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า สำนักงานทนายความ
 สาธารณะ มีฐานะเป็นนิติบุคคล”

(3) บทบัญญัติ มาตรา 6 “ให้สำนักงานทนายความสาธารณะมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่
 กรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และให้มีสำนักงานทนายความสาธารณะในทุกภาค”

(4) บทบัญญัติ มาตรา 7 “สำนักงานทนายความสาธารณะมีอำนาจและหน้าที่
 ดังต่อไปนี้”

(5) บทบัญญัติ มาตรา 9 (4) “ว่าจ้างหรือมอบหมายให้บุคคลทำกิจการที่อยู่ภายใน
 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานทนายความสาธารณะ”

(6) บทบัญญัติ มาตรา 9 (5) “ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็น
 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานทนายความสาธารณะหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

(7) บทบัญญัติ มาตรา 12 (11) “ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความสาธารณะเป็น
 กรรมการและเลขานุการ”

(8) บทบัญญัติ มาตรา 15 (2) “ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและ
 ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากฎหมาย พัฒนาระบบการยุติธรรมและรายงานต่อคณะรัฐมนตรี”

(9) บทบัญญัติ มาตรา 15 (8) “ออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้”

(10) บทบัญญัติ มาตรา 20 “ให้ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความสาธารณะมีอำนาจ
 และหน้าที่ ดังต่อไปนี้”

(11) บทบัญญัติ มาตรา 20 (1) “กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครหลักสูตรและ
 วิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
 ทนายความสาธารณะ”

(12) บทบัญญัติ มาตรา 20 (2) “กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติ
 ของผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการศึกษาพิเศษ เพื่อบรรจุ
 เป็นพนักงานทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานทนายความสาธารณะ”

(13) บทบัญญัติ มาตรา 20 (3) “กำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครสอบคัดเลือก สมัครทดสอบความรู้ และสมัครเข้ารับการศึกษาพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นพนักงานทนายความสาธารณะ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทนายความสาธารณะ”

(14) บทบัญญัติ มาตรา 20 (4) “บริหารงานของสำนักงานทนายความสาธารณะตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและมติของคณะกรรมการ”

(15) บทบัญญัติ มาตรา 20 (5) “บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน”

(16) บทบัญญัติ มาตรา 20 (6) “บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้างลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่ข้อบังคับคณะกรรมการกำหนด”

(17) บทบัญญัติ มาตรา 20 (7) “วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานทนายความสาธารณะโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ”

(18) บทบัญญัติ มาตรา 21 (1) “มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความสาธารณะมอบหมาย”

(19) บทบัญญัติ มาตรา 24 “ให้สำนักงานทนายความสาธารณะเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และให้จัดตั้งภายใน 180 วันเมื่อกฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

(20) บทบัญญัติ มาตรา 25 “เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะแล้วภายใน 3 ปี ให้มีการจัดตั้งสำนักงานทนายความสาธารณะในทุกภาค”

จากข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้มาจากรกรทำ Hearing นั้น การวิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในมาตราต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้

4. ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.

4.1 โครงสร้างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ. ประกอบด้วย 7 หมวด 25 มาตรา ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป	(มาตรา 5 - มาตรา 7)
หมวด 2 สำนักงานทนายความสาธารณะ	(มาตรา 8 - มาตรา 11)
หมวด 3 คณะกรรมการทนายความสาธารณะ	(มาตรา 12 - มาตรา 17)
หมวด 4 คุณสมบัติทนายความสาธารณะ	(มาตรา 18 - มาตรา 20)
หมวด 5 อำนาจหน้าที่ของทนายความสาธารณะ	(มาตรา 21)
หมวด 6 สิทธิประโยชน์ของทนายความสาธารณะ	(มาตรา 22 - มาตรา 23)
หมวด 7 บทเฉพาะกาล	(มาตรา 24 - มาตรา 25)

4.2 บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะพ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยทนายความสาธารณะในคดีอาญา

เหตุผล

โดยเหตุที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชนในคดีอาญา โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การจัดหาทนายความให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมจึงมีความจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเป็นอำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะในคดีอาญาซึ่งเป็นคดีที่มีอัตราโทษที่จำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน การออกพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา โดยผ่านทางทนายความสาธารณะ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสและส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนและการให้ความช่วยเหลือจำเลยในการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

4.3 ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ .. พ.ศ.

เป็นปีที่ .. ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยทนายความสาธารณะ

พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา 25 ประกอบกับมาตรา 27 มาตรา 29 มาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อให้ภารกิจของสำนักงานทนายความสาธารณะเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ มีพนักงานทนายความ
สาธารณะทำหน้าที่ในประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยสะดวก รวดเร็ว ให้ความช่วยเหลือ
ทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 68

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
รัฐสภาทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติทนายความสาธารณะ พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สำนักงานทนายความสาธารณะ” หมายความว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ
ประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

“ทนายความสาธารณะ” หมายความว่า ทนายความที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้
ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ตั้งแต่เริ่มต้นการเรียกร้องความยุติธรรมจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ปรากฏ

“ผู้ยากไร้” หมายความว่า คนจนหรือบุคคลที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตตามความต้องการ พื้นฐานขั้นต่ำที่ทุกคนในสังคมควรได้รับ

“ผู้ด้อยโอกาส” หมายความว่า ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนและได้รับผลกระทบด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการทนายความสาธารณะ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความสาธารณะ

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสำนักงานทนายความสาธารณะ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสำนักงานทนายความสาธารณะ

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 5 ให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงานทนายความสาธารณะ” มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา 6 ให้สำนักงานทนายความสาธารณะมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และให้มีสำนักงานทนายความสาธารณะในทุกภาค

มาตรา 7 สำนักงานทนายความสาธารณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส

(2) สนับสนุนให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกและความเสมอภาคของบุคคล

(3) ศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งให้ความรู้และฝึกอบรมแก่พนักงาน

(4) เสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานทนายความสาธารณะ หรือองค์กรทนายความสาธารณะไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วแต่กรณี

(5) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

หมวด 2

สำนักงานทนายความสาธารณะ

มาตรา 8 สำนักงานทนายความสาธารณะประกอบด้วย คณะกรรมการทนายความสาธารณะ ผู้อำนวยการ และทนายความสาธารณะ โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ และเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่ทนายความสาธารณะดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน
- (2) ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องานในหน้าที่หรือทำให้ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความสาธารณะ
- (3) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก
- (4) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของทนายความสาธารณะ
- (5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของทนายความสาธารณะ

มาตรา 9 ให้สำนักงานทนายความสาธารณะ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของทนายความสาธารณะ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของทนายความสาธารณะ
- (2) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของทนายความสาธารณะ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนและประเพณีปฏิบัติของทางราชการ
- (3) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของทนายความสาธารณะ
- (4) ว่าจ้างหรือมอบหมายให้บุคคลทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทนายความสาธารณะ
- (5) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทนายความสาธารณะหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 10 การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานทนายความสาธารณะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม

มาตรา 11 การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด 3

คณะกรรมการทนายความสาธารณะ

มาตรา 12 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการทนายความสาธารณะ ประกอบด้วย

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ
- (2) เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นกรรมการ
- (3) เลขาธิการสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ
- (4) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- (5) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นกรรมการ
- (6) ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เป็นกรรมการ
- (7) ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นกรรมการ
- (8) ผู้แทนนิติบัญญัติสภาในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นกรรมการ
- (9) นายกษัตริย์ทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นกรรมการ
- (10) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน กฎหมาย สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวนไม่เกิน 4 คน เป็นกรรมการ
- (11) ผู้อำนวยการสำนักงานทนายความสาธารณะเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 13 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

(6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อขาย ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

มาตรา 14 การพ้นตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- (1) ครบวาระ การดำรงตำแหน่ง

(2) ตาย

(3) ลาออก

(4) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ กรณีที่กรรมการพ้นตำแหน่งตามวาระให้กลับมาเป็นกรรมการอีกสามารถทำได้

มาตรา 15 คณะกรรมการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย แนวทางในการบริหารงานยุติธรรมคดีอาญาเพื่อการคุ้มครองสิทธิการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส และส่งเสริมสนับสนุนให้มีหรือนำนโยบายและแนวทางในการบริหารงานยุติธรรมคดีอาญาไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ทนายความสาธารณะ

(2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนากฎหมาย พัฒนาระบบการยุติธรรมและรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

(3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความจำเป็นและเหมาะสม

(4) พิจารณาการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ของทนายความสาธารณะ

(5) พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(7) กำหนดกรอบอัตรากำลัง ระยะเวลาการจ้าง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยความสะดวกที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(8) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ

(9) ออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 16 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานหรือให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 17 ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน และประโยชน์อื่น ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด 4

คุณสมบัติของนายความสาธารณะ

มาตรา 18 นายความสาธารณะ จะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์
- (3) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- (4) เป็นผู้มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม มีความเสียสละ พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือและดำเนินการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสด้วยความบริสุทธิ์ใจ

- (5) จบการศึกษาอย่างต่ำนิติศาสตรบัณฑิต
- (6) เป็นสามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- (7) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญว่าความคดีอาญาไม่น้อยกว่า 20 คดี

มาตรา 19 นายความสาธารณะ จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเลื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (2) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (3) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (4) ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา
- (5) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

มาตรา 20 ให้ผู้อำนวยการสำนักงานนายความสาธารณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายความสาธารณะ

(2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นพนักงานทนายความ สาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานทนายความสาธารณะ

(3) กำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครสอบคัดเลือก สมัครทดสอบความรู้ และสมัคร เข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นพนักงานทนายความสาธารณะและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ทนายความสาธารณะ

(4) บริหารงานของสำนักงานทนายความสาธารณะตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและมติของคณะกรรมการ

(5) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(6) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและ ลูกจ้างตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่ข้อบังคับคณะกรรมการ กำหนด

(7) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานทนายความสาธารณะโดย ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ

หมวด 5

อำนาจหน้าที่ของทนายความสาธารณะ

มาตรา 21 ทนายความสาธารณะมีอำนาจและหน้าที่ในคดีอาญา ดังต่อไปนี้

(1) มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามที่ผู้อำนวยการสำนักงาน ทนายความสาธารณะมอบหมาย

(2) เข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนในคดีอาญาที่ผู้ต้องหาร้องขอ ต่อ พนักงานสอบสวน ถึงชั้นพิจารณาตัวอย่างต่อเนื่อง

(3) สนับสนุนพนักงานสอบสวนและอัยการในการตรวจสอบรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งคดี

หมวด 6

สิทธิประโยชน์ของนายความสาธารณะ

มาตรา 22 กรณีได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้นจะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง

มาตรา 23 มีสิทธิได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญ พัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

หมวด 7

บทเฉพาะกาล

มาตรา 24 ให้สำนักงานนายความสาธารณะเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และให้จัดตั้งภายใน 180 วันเมื่อกฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 25 เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานนายความสาธารณะแล้วภายใน 3 ปี ให้มีการจัดตั้ง สำนักงานนายความสาธารณะในทุกภาค

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี